Należytość pocztowa uiszczona ryczałtem. Cena 25 groszy

TYGODNIK ŻYDOWSKI

Organ Organizacji Sjonistycznej w Tarnowie

Rok IX Tarnów, piątek 28 sierpnia 1936 r. Nr. 33

*„Naród może tylko sam sobie pomóc.
Jeśli nie potrafi tego uczynić —
to niema dlań ratunku“.*

(Herzl)

Nr. tel. 45 Konto P. K. O. 410.288

Redakcja i administracja: pl. Kazimierza W. 3
Godziny przyjęć od godz. 4 do 5 popołudniu

Rękopisów nie zwraca się

TREŚĆ:

Nasz protest

Od czterech miesięcy jiszuw palestyński stoi w ogniu walki. Padają ofiary. Skrytobójcze kule rozbestwionych band arabskich uśmierciły i uśmiercają naszych najlepszych synów — którzy w szlachetnym porywie idealistycznym udali się do kraju naszych praojców, by w ciężkim znoju i trudzie, spokojną produktywną pracą własnych rąk, bagna i pustynie zamienić w kwitnące ogrody i tętniące życiem wielkie miasta, by budować ojczyznę dla wiecznego tułacza. Giną nasi najlepsi. Giną ci, którzy do kraju przywieźli dobrobyt i kulturę, z której korzystają w całej pełni wszyscy obywatele kraju. Niszczy się dorobek kilkudziesięciu lat.

Jiszuw palestyński mimo ofiar i szkód, mimo niebezpieczeństw i gróźb — bohatersko stoi na posterunku. Zaciska pięści. Zgrzyta zębami. I nadal pracuje.

Winę za krwawe te zajścia ponosi jedynie i wyłącznie rząd palestyński, który nie stosuje koniecznych środków, by położyć kres zamachom bombowym i podpaleniom.

Rząd mandatowy ma jeszcze w dodatku terorystom arabskim, rzucającym bomby i zabijającym dzieci — przyznać nagrodę w postaci zamknięcia imigracji żydowskiej do Palestyny.

By dać wyraz wielkiemu oburzeniu na rząd palestyński za tolerowanie teroru arabskiego, przeciw zakusom na zamknięcie imigracji żydowskiej do Erec Izrael, oraz swemu podziwowi i czci dla walczącego bohatersko jiszuwu, odbyło się w Tarnowie — podobnie jak w całej Polsce — w przepełnionej po brzegi Nowej Synagodze w niedzielę 23 bm. wielkie zgromadzenie protestacyjne, urządzone przez organizacje ogólnych sjonistów, „Mizrachi“, Hitachdut i Stronnictwo Państwa Żydowskiego.

Do zebranych tłumów porywające przemówienia wygłosili prezes tow. Dr Chomet i Dr Schenkel, którzy przedstawiając wysiłki narodu żydowskiego do wyzwolenia, oraz ofiarność i bohaterstwo jiszuwu, nawoływali do solidarności z jiszuwem palestyńskim i do wzmożenia pracy na rzecz odbudowy Erec Izrael, poczem uchwalono rezolucje, wyrażające cześć i podziw walczącemu jiszuwowi, protestujące przeciw władzy mandatowej, tolerującej teror arabski, oraz protestujące przeciw wszelkim próbom zamknięcia aliji.

Gdy uzyskamy większość...

Kahały są biedne. Zarządy kahalne walczą z deficytami. Z trudem pokrywa się bieżące wydatki. Uregulowanie gospodarki kahalnej natrafia na szczególne trudności.

Wszystkie te jednak trudności dałyby się usunąć, gdyby w zarządach kahalnych zasiadali ludzie owiani chęcią pracy, a przedewszystkiem ludzie o czystych rękach.

Zarząd kahalny posiadający stałą, wspólnym programem działania związaną większość może mimo szczupłych środków finansowych zdziałać bardzo wiele dla ludności żydowskiej.

Nie chcemy karmić wyborców przyrzeczeniami. Nie chcemy przyrzekać złotych gór. Chcemy tylko omówić kilka możliwości pracy, której chcemy się podjąć w kahale, gdy ludność żydowska obdarzy nas swem zaufaniem i umożliwi zwycięstwo bloku sjonistycznego **Nr. 1.**

Raz na zawsze skończyć się musi z systemem protekcyjnym, który zakradł się do kahałów. Ostatnie dwa zarządy już rozpoczęły poniekąd walkę z tym systemem, ale brak stałej na zaufaniu ludności opartej większości nie pozwalał na radykalne pociągnięcia w tym kierunku.

Chcemy — aby Gmina żydowska stała się instytucją demokratyczną, w którejby każdy Żyd, bez względu na swą przynależność partyjną, czy klasową był jednako traktowany.

Zawsze i przy każdej sposobności uznajemy i liczymy się z tym faktem, że Gmina żydowska musi zaspokoić wszelkie potrzeby religijne ludności żydowskiej. Nie wstydzimy się przyznać do tego, że to sjoniści podczas rządów swoich w kahale umożliwili dopiero każdemu nawet najpobożniejszemu Żydowi wykonywanie wszelkich wymaganych praktyk religijnych. Sjoniści to zajęli się łaźnią żydowską, uporządkowali sprawę „ajriwim“ — wprowadzili ład i porządek na cmentarzu żydowskim. Żaden Żyd ortodoksyjny nie może się skarżyć, że za czasów rządów sjonistycznych w kahale — sprawy religijne nie były należycie traktowane i załatwiane. I dziś też większość ortodoksyjnych Żydów nierozpolitykowanych przyznaje, że kahał sjonistyczny był najlepszy — i że życzą sobie objęcia kahału znowu przez sjonistów, gdyż nie mają zaufania do agudowskich geszefciarzy.

My też nie zapominamy ani na chwilę o tem, że zadaniem demokratycznej Gminy żydowskiej jest również, by równomiernie z potrzebami religijnemi, zaspokoiła też i potrzeby natury społecznej. Pamiętamy szczególnie o szpitalu żydowskim, który nie jest dziś taj tem, czem być powinien. Sprawę szpitala żydowskiego stawiamy na pierwszem miejscu naszych zamierzeń w kierunku uzdrowienia gospodarki kahalnej. Szpital żydowski w Tarnowie, który różni patentowani macherzy, ukrywający się pod płaszczykiem ortodoksyjnym uważali za żłób, przy którym można się tuczyć — chcemy i musimy postawić na wysokości swego zadania, tak, by szpital żydowski w Tarnowie mógł służyć szczególnie biednej ludności żydowskiej.

Rozbudowa domu starców — jest nakazem chwili. Dom starców musi stać się prawdziwym przytułkiem dla ludzi steranych pracą i wiekiem.

Zreorganizować musimy Kasę pożyczek bezprocentowych — „Gmilat Chasudim“. Od czasu, gdy kasę tę zawładnęli macherzy agudowscy, z kasy tej, jednej z najpożyteczniejszych instytucyj pozostały tylko kiegi. Napróżno wołaliśmy o oddanie tej kasy w ręce ludzi odpowiednich — napróżno zwracaliśmy uwagę na to, że nędza panująca w ulicy żydowskiej nakłada na tą instytucję obowiązek przyjścia z pomocą biedocie żydowskiej. Ale agudowscy „działacze“ — którzy zabrali pieczątkę tej instytucji — mocno trzymają tą pieczątkę, nie dopuszczając do pracy nikogo... i to wszystko w imię zagrożonej religji..

Otóż to się musi raz skończyć. Kasa „Gmilat Chesed“ musi stać się instytucją żywą, musi przyjść z pomocą podupadłym kupcom i rzemieślnikom. Kasa ta musi przestać być domeną kliki agudowskiej, która instytucję tą zamieniła w trupiarnię. Dziesiątki razy konferowano już z agudowskimi posiadaczami pieczątki w sprawie zreorganizowania tej kasy — ale zawsze napróżno — bo „przywódca duchowy“ ortodoksji tarnowskiej był temu przeciwny.

Gmina żydowska musi też nieść pomoc szkolnictwu hebrajskiemu i żydowskiemu, kursom dokształcającym, bibljotekom, czytelniom żydowskim, instytucjom wychowania fizycznego. Przewarstwowienie

spauperyzowanej ludności żydowskiej nie jest już dziś rzeczą jednej tylko partji, tak samo, jak odbudowa Erec Izrael nie jest już dziś rzeczą jednej tylko organizacji sjonistycznej. To też szkolnictwo i kursa dla młodzieży rzemieślniczej, budowa warsztatów fachowych, przygotowanie do aliji, opieka nad chalucami, troska o ich zdrowie i warunki ich bytowania — to wszystko musi wejść do zakresu działania Gminy żydowskiej — bo to wszystko są problemy związane z żydowskiem życiem współczesnem.

A wreszcie skoordynowanie wszystkich naszych sił, wytępienie wszystkich szkodników grasujących w ulicy żydowskiej, wspomaganie moralne i czynne tych elementów w żydostwie, które podjęły się ciężkiego zadania stworzenia dla mas żydowskich lepszych warunków życia — jest nakazem chwili.

Czy Gmina żydowska może spełnić te zadania? Tylko zarząd o większości sjonistycznej może podołać tym zadaniom. Tylko sjoniści dają gwarancję, że uczciwie i ofiarnie zarządzać będą gospodarką kahalną.

Dowiedliśmy tego dotychczasową naszą pracą czterdziestoletnią dla żydostwa na każdym odcinku naszego życia, tak w golusie — jak i w Erec Izrael. Dowiedliśmy tego naszą walką w obronie zagrożonych pozycyj żydostwa, dowiedliśmy tego w Erec Izrael, tworząc z bagien i pustynnych piasków piękne osiedla i ogrody.

Dlatego mamy prawo przyjść dziś do najszerszych mas żydowskich i zawołać:

Żydzi! Wyborcy! Głosujcie w dniu 6 września br. na listę bloku sjonistycznego

Nr. 1

jej z pomocą przy tych wyborach i wystawili różne listy nibyto bezpartyjne, a w gruncie rzeczy należące do tej samej kategorji szkodników żydostwa. Żydzi tarnowscy nie dadzą się otumanić przez blok antysjonistyczny, zawarty przez wrogie sjonizmowi i zdrowej myśli narodowo-żydowskiej elementy agudowsko-bundowskie. Temu zjednoczonemu czarno-czerwonemu frontowi antysjonistycznemu przeciwstawiają się Żydzi tarnowscy,

głosując w dniu 6 września 1936 r. na listę bloku sjonistycznego

Nr. 1

Każdy głos, oddany na inną listę, jest ciosem dla tutejszego kahału, który sjoniści chcą wyprowadzić na szeroką drogę pozytywnej pracy dla dobra ludu żydowskiego.

ŻYDZI! WYBORCY! Od Was zależy los Żydowskiej Gminy Wyznaniowej w Tarnowie! Nie wybierajcie obłudników, moszków i nieprzejednanych wrogów sjonizmu — lecz głosujcie na listę ludzi pracy i serca żydowskiego — na listę BLOKU SJONISTYCZNEGO

Nr. 1

Kto najwięcej nam szkodzi?

Agudą, z jej „programem" i „działaczami" mało kto się zajmuje. Grupa krzykliwych politykierów, związana chęcią robienia interesów przy każdej sposobności — świetnie i doskonale orjentuje się w każdej sytuacji, intryguje i znakomicie czuje się za kulisami, jest bezwzględna, gdy chodzi o konkretny jakiś interes powiązany z polityką, a podpatrzywszy i przyswoiwszy sobie technikę organizacyjną od sjonistów, małpuje i naśladuje organizację sjonistyczną, chcąc zawładnąć ortodoksją i w jej imieniu dyktować warunki każdemu i przy każdej sposobności. Religją posługuje się ta grupa zakłamanych bogobojników dla otumanienia pobożnych Żydów, a teraz, widząc wielkie zainteresowanie się mas żydowskich dla Palestyny — wzięła się i do tego interesu i zaczęła pracować na dwa fronty.

I zaczęła Aguda na gwałt organizować dziewczęta, które tańczą z bucherami sjonistyczną „horę", intryguje, gdzie się da, by wyżebrać i wymusić certyfikaty dla swej młodzieży, która buntuje się coraz częściej przeciw tej dwulicowej i szkodliwej dla żydostwa polityce prowodyrów agudowskich.

I był czas, że ten interes agudowski prosperował, tembardziej, że w pewnych sferach chętnie posługiwano się agudowskimi donosicielami, którzy za krzesło kahalne, za posadę rabina czy dajena poświęcali łatwo najżywotniejsze interesy żydowskie.

Czy nie wystarczy wskazać na zniszczoną doszczętnie gospodarkę kahalną w Warszawie pod rządami agudowskimi? W każdej dziedzinie życia żydowskiego uwydatnia się jaskrawie szkodliwa działalność agudowskich politykierów. Dzięki apatji i ociężałości, jak i dzięki brakowi zmysłu organizacyjnego wśród ortodoksji — udało się klice agudowskiej wywołać wrażenie, że poza Agudą niema więcej ortodoksji, podczas gdy w rzeczywistości Aguda wogóle niema żadnego oparcia wśród ortodoksów, którzy lepiej i przychylniej odnoszą się do sjonistów, aniżeli do agudowców. Któż nie zna wyczynów agudowskich klik podczas różnych akcyj politycznych żydostwa polskiego? Któż nie zna szkodliwych i haniebnych wybryków tej kliki agudowskiej w różnych miastach i miasteczkach? Wszelkie matactwo, wszelkie donosy, wszelkie oszczerce denuncjacje pochodzą od tych agudowskich klik. Gdzie tylko rozwiązano legalnie wybrany zarząd kahalny — wszędzie za kulisami pracowała klika agudowska. Wszędzie są przeciw wyborom, a za komisarjatami. Ot np. w Kołomyji zarząd kahalny, składający się z samych członków Agudy, urzęduje od r. 1928 i nie chce teraz rozpisać wyborów, jakkolwiek one zarządzone zostały w całem Państwie.

A ile szkód, ile wstydu przyniosła nam już nasza grupka agudowska w Tarnowie? Przypominamy tylko, jakto na Radzie miejskiej agudowscy „radni" miejscy razem z „bezpartyjnymi" radnymi żydowskimi głosowali przeciw przyznaniu subwencji na szpital żydowski. Czy to nie był skandal, czy to nie był wstyd, że nibyto ortodoksyjni radni żydowscy głosują przeciw subwencji na szpital żydowski, utrzymywany z trudem przez Gminę żydowską głównie dla celów ortodoksji? Głosowali tak pp. Aron Rosenzweig, Gewürz i Mehr — obecni agudowscy kandydaci do kahału — bo im tak nakazali w klubie radzieckim ich nieżydowscy towarzysze klubowi. Gdy chodzi o interes narodowy, o sprawę obchodzącą żywo całe żydostwo, a głównie ortodoksyjne, wówczas panowie ci nie uznają dyscypliny. W klubie radzieckim zapomnieli, że są Żydami, że mienią się być ortodoksami.

A jak wygląda przedstawicielstwo żydowskie — pożal się Boże — na Radzie miejskiej? Kto był już raz na Radzie miejskiej i przyglądał się tej haniebnej roli, jaką odgrywają tam radni agudowscy, a obecnie kandydaci do kahału — ten nie może jeszcze teraz opanować wstydu. Żaden z nich nie zabiera głosu, gdy chodzi o ważne dla miasta i żydostwa sprawy — tylko posłusznie podnoszą ręce na komendę. I oni też zaprzepaścili sprawę żydowskiego wiceprezydenta. Bo ich staraniem i głosami wybrany został wiceprezydentem Żyd, o którym się wiedziało, że nie może i nie powinien się utrzymać na tem stanowisku — jak też ich winą jest, że Żydom pozostawiono stanowisko drugiego wiceprezydenta, które obecnie zniesiono. A jak na to zareagowali nasi radni agudowscy. Pokiwali nieco palcem w bucie, absentowali się na jednem posiedzeniu, poprosili pokornie p. prezydenta, by odczytał ich „protest" i utworzyli osobny klub radnych żydowskich. I na tem koniec. I odtąd cicho — i żydostwo tarnowskie pozbawione jest wszelkiej reprezentacji w zarządzie miasta, bo nietylko wiceprezydenta, ale i ławnika żydowskiego prócz jednego bundowca niema w zarządzie miasta.

I ci sami ludzie mają teraz czelność ubiegać się o mandaty do kahału. Ci sami ludzie, którzy na każdym kroku przynoszą tylko szkodę żydostwu — chcą teraz wkręcić się do kahału, by tam prowadzić swą destruktywną politykę. Właściwie marzyli o czemś innem. Marzyli nie o wyborach. Wyborów nie lubią. Z wyborów wychodzą zawsze zgruchotani. Marzyli o komisarjacie. O ich komisarjacie z ich człowiekiem „wolnomyślnym" na czele. Teraz wprawdzie chcą ratować kahał przed „wolnomyślnymi", ale wszyscy wiedzą, ile już wypisano donosów i denuncjacyj oszczerczych pod dyktatem agudowców, by oddać kahał właśnie takiemu „wolnomyślnemu" kahalnikowi, który dobrze się zna na interesach kahalnych, a którego już raz wygnano z izby kahalnej, bo przygotowywał fałszowaną listę wyborczą.

A grupka tych agudowskich szkodników jest doprawdy znikoma. Ich opiekun i duchowy przywódca ocenił ich liczbę na 28. Więcej ich niema. Ale są niebezpieczni, bo są bardzo wojowniczo usposobieni i „zu jeder Schandtat bereit". Donos, oszczerstwo, kalumnia — oto ich arsenał. Gdy przed dwoma laty odbyły się w Tarnowie wybory do kahału i Aguda uzyskała 3 mandaty — bez zastanowienia się i bez skrupułów wniosła protest i cała praca wyborcza poszła na marne i nowy zarząd nie mógł się ukonstytuować. I już obecnie jeden z takich „działaczy" agudowskich przechwalał się w jednej z bóżnic całkiem jawnie, że o ile sjoniści zwyciężą — to wybory i tak będą unieważnione. Oczywiście jest to zwykły szantaż i kłamstwo, bo nikt tego zbankrutowanego kandydata agudowskiego nie upoważnił do takiego oświadczenia, a powtóre musimy podkreślić, że władze nadzorcze z całą objektywnością i bezstronnością kontrolują ściśle i dokładnie całą akcję wyborczą i stoją na straży czystości wyborów. Ale Aguda tarnowska nie przebiera w środkach, byleby uzyskać mandaty, byleby zaraz nazajutrz móc wysiadywać na schodach i w przedpokojach władz nadzorczych i przechwalać się, że tylko Aguda reprezentuje żydostwo ortodoksyjne. Oto troski tarnowskiej kliki agudowskiej.

Czyż można takim ludziom powierzać majątek Gminy żydowskiej? Czyż można powierzyć im los przeszło 20 tysięcy Żydów tarnowskich? Czy mogą oni lub ich sprzymierzeńcy, ukrywający się pod innemi listami — wskazać na jedno choćby dzieło, któregoby dokonali dla dobra Żydów tarnowskich?

W imię czego więc przychodzą teraz do mas żydowskich w Tarnowie? Jakiem prawem domagają się głosów żydowskich? Może w imię religji? To fałsz i obłuda! Żydzi prawdziwie religijni nie mają zaufania do tych rozpolitykowanych świętoszków. Żydzi pobożni, nie kupczący religją — oddadzą głos swój na listę

Nr. 1

bo kandydaci z tej listy dbać będą należycie o potrzeby religijne całego żydostwa.

A może powierzyć gospodarkę gminną innym „działaczom", którzy nagle teraz przypomnieli sobie, że istnieje w Tarnowie kahał, bo przedtem kpili z kahału i z całej Gminy żydowskiej.

Masy żydowskie mają zdrowy instynkt. Szczególnie Żydzi w Tarnowie znani są ze swej znakomitej orjentacji i dojrzałości politycznej. Toteż masy żydowskie nie dadzą się i teraz otumanić przez całą tę falangę „uszczęśliwiaczy", których dzieli wprawdzie od Agudy przepaść, ale których łączy z Agudą nienawiść przeciw wielkiej i potężnej idei narodowej — przeciw sjonizmowi, który ogarnia coraz większe części żydostwa i prowadzi je do walki o lepsze jutro.

Szerokie warstwy głosujących nie dadzą się uwieść przez pachołków Agud, którzy pospieszyli

Nasi kandydaci

1. Götzler Wolf	21. Gutwirth Wolf Markus
2. Dr Chomet Abraham	22. Kornreich Mojżesz
3. Dr Schenkel Wolf	23. Reinhold Aron
4. Kurz Majer Chiel	24. Siedlisker Chaim Lezer
5. Dr Menderer Mieczysł.	25. Rosenbaum Chaim
6. Schönwetter Isak	26. Aberdam Nisen
7. Heuman Józef	27. Katz Mojżesz Leib
8. Hönig Isriel	28. Eder Hirsch
9. Dr Dresner Juljusz	29. Ender Leon
10. Volkman Abraham	30. Rosz Aron
11. Holländer Henryk	31. Rapaport Wolf
12. Fessel Elchune	32. Perlberger Abe
13. Kohn Izrael	33. Markus Mojżesz Szaje
14. Fluhr Henryk	34. Ehrlich Chaim
15. Bodian Józef	35. Fasst Józef Leib
16. Spielman Abraham	36. Starkman Jonas
17. Weiser Aron Lazar	37. Reich Izrael
18. Selinger Lazar	38. Korn Chaim Szulim
19. Gerstner Leib	39. Dr Grünberg Chaim
20. Fenichel Zygmunt	40. Dr Maschler Wilhelm

Cóż przedewszystkiem charakteryzuje tą listę. Otóż zawiera ona nazwiska czterdziestu dobrych Żydów.

LISTA NASZA nie jest wynikiem walk i swarów o mandaty i krzesła. Przy ułożeniu listy partje sjonistyczne miały jedynie na oku **dobro całej tarnowskiej Gminy Żydowskiej.** Wszyscy kandydaci od pierwszego do ostatniego są złączeni silnym węzłem wspólnej idei, **wspólnej platformy sjonistycznej.** A sjonizm ich jest gwarancją, że do kahału wejdą nie gwoli osobistych ambicyj i interesów, lecz dla **dobra ogółu żydowskiego.**

LISTĘ NASZĄ wypełniają w całości **znani i wybitni działacze** na tutejszej niwie społecznej.

LISTĘ SJONISTYCZNĄ powadę wypróbowani w doli i niedoli żydowskiej bojownicy o **lepszą przyszłość żydowską,** a główną ich troską będzie **zaprowadzenie ładu i porządku w zabagnionej gospodarce tutejszej Gminy żydowskiej.** Oni to byli pierwsi, którzy podjęli walkę z korupcją w żydowskiem życiu publicznem. Przedstawiając

LISTĘ NASZYCH KANDYDATÓW, prezentujemy społeczeństwu żydowskiemu Żydów gotowych i chętnych do pracy.

LISTA NASZA — to program, a nie zlepek marnych jednostek luźnie ze sobą związanych, bez zasad i ideałów, a upatrujących w kahale żłób, do którego wspólnymi to wysiłkami dorwać się pragną.

LISTA NASZA to hasło walki z moszkostwem, asymilacją, korupcją, łapownictwem, denuncjatorstwem w ulicy żydowskiej.

LISTA NASZA to idea odrodzenia narodu żydowskiego, jego wyzwolenia gospodarczego i kulturalnego, to idea ochrony wszelkich dóbr religijno-kulturalnych żydostwa, to idea regeneracji duchowej i fizycznej całego narodu żydowskiego.

LISTA NASZA to zapewnienie ciągłej i konstruktywnej pracy kahału na każdem polu życia żydowskiego.

Partja, która taką listę kandydatów wystawia ma prawo ubiegać się o głosy wszystkich sfer społeczeństwa żydowskiego.

Taka lista przyjęta będzie radośnie i z zapałem przez całe społeczeństwo żydowskie w Tarnowie.

Toteż dzień wyborów nowej Rady kahalnej, **dzień 6 września będzie dniem triumfu myśli narodowo-żydowskiej, dniem zwycięstwa sjonizmu.**

L. 1245/36/314

Tarnów, 28 sierpnia 1936 r.

OBWIESZCZENIE

Komisja wyborcza Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Tarnowie dla wyboru Rady i Zarządu Gminy podaje na zasadzie § 43 Rozp. Ministra Wyznań Rel. i Ośw. Publ. z dnia 24 października 1930 r. Nr. 75|30, Dz. U. R. P. poz. 592 do publicznej wiadomości, że dla wyborów na członków Rady Gminy, mających się odbyć **w dniu 6 września 1936 r.** przedstawiono następujące ważne

LISTY KANDYDATÓW:

Lista Nr. 1

1. Götzler Wolf, kupiec
2. Dr. Chomet Abraham Jakób, adwokat
3. Dr. Schenkel Wolf Mendel, adwokat
4. Kurz Majer Chiel, urzędn. pryw.
5. Dr. Menderer Mieczysław, adwokat
6. Schönwetter Isak, kupiec
7. Heuman Józef, kupiec
8. Hönig Isriel, kupiec
9. Dr Dresner Izrael Ascher Juljusz, adwokat
10. Volkman Abraham, urz. pryw.
11. Holländer Henryk, przemysłowiec
12. Fessel Elchune, kupiec
13. Kohn Izrael, ajent
14. Fluhr Henryk, kupiec
15. Bodian Józef, wyrobnik
16. Spielman Abraham, przemysłowiec
17. Weiser Aron Lazar, ajent
18. Selinger Lazar (Nachem.), kupiec
19. Gerstner Leib, kupiec
20. Fenichel Zygmunt, wł. księgarni
21. Gutwirth Wolf Markus, kupiec
22. Kornreich Mojżesz Jakób, kupiec
23. Reinhold Aron, kupiec
24. Siedlisker Chaim Lezer, kupiec
25. Rosenbaum Chaim Majer, kupiec
26. Aberdam Nisen, kantor wym.
27. Katz Mojżesz Leib, kupiec
28. Eder Hirsch, kupiec
29. Ender Leon, ślusarz
30. Rosz Aron, kupiec
31. Rapaport Wolf
32. Perlberger Abe Abraham, garbarz
33. Markus Mojżesz Szaje, kupiec
34. Ehrlich Chaim, kupiec
35. Fasst Józef Leib, urz. pryw.
36. Starkman Jonas, przemysłowiec
37. Reich Izrael, kupiec
38. Korn Chaim Schulim, kupiec
39. Dr. Grünberg Chaim Henryk, adwokat
40. Dr. Maschler Wilhelm, adwokat

Lista Nr. 2

1. Postrong Abraham Chaskel, kupiec
2. Fischbein Gerszon, kupiec
3. Stub Szyja, kupiec,
4. Perlberg Markus, pośrednik
5. Schächter Pinkas, kupiec
6. Weiss Hirsch Leib, kupiec
7. Pfeffer Hirsch, kupiec
8. Bleiweiss Tobiasz, kupiec
9. Flaumenhaft Jakób, kupiec
10. Altman Mendel, kupiec
11. Blumenkehl Izrael J., robotnik
12. Amsterdam Jakób, urz. pryw.
13. Adler Pinkas Jakób, kupiec
14. Adler Izrael, kupiec
15. Degen Józef, kupiec
16. Forgasch Chaim, stolarz
17. Fluhr Peisech, kupiec
18. Fränkel Eljasz, kupiec
19. Grossman Dawid, robotnik
20. Gutter Juda, kupiec
21. Herz Izak Mechel, kupiec
22. Haber Juda, kupiec
23. Heller Abraham Samuel, cholewkarz
24. Hulles Leib, kupiec
25. Kresch Izrael, kupiec
26. Landau Markus, pom. handl.
27. Leibel Jonas Józef, kupiec
28. Leibler Samuel, kupiec
29. Rosenblatt Icek, kupiec
30. Rosental Leib Dawid, kupiec
31. Rotenberg Szyja, kupiec
32. Stümler Markus, kupiec
33. Spangelet Markus, szynkarz
34. Segal Chaim, kupiec
35. Sokoler Jakób, mleczarz
36. Szladowski Saul, kupiec
37. Wachs Chaim, kupiec
38. Thaler Hirsch, krawiec
39. Turteltaub Leon, kupiec
40. Flaumenhaft Chaim Szyja, kupiec

Lista Nr. 3

1. Hutter Maurycy, fotograf
2. Ginger Ignacy, złotnik
3. Haber Zysche, kuśnierz
4. Rosenberg Markus, cukiernik
5. Wolfowicz Salomon Pinkas, czapnik
6. Grünberg Izrael Chaim, rzeźnik
7. Seiden Mojżesz, krawiec
8. Stein Izak, krawiec
9. Sztajnhauer Hersz, cholewkarz
10. Mantel Mojżesz Abraham, malarz
11. Feuerstein Noe, szewc
12. Wider Johan Chaim, fryzjer
13. Goldwasser Jankel Rywen, zegarmistrz
14. Tanenbaum Simon Samson, piekarz
15. Warowicz Abraham, fryzjer
16. Pflanzer Hersz, fotograf
17. Weit Ruben, kupiec rzeź
18. Ender Leon, ślusarz
19 Adler Leib, rzeźnik
20. Heller Abraham Samuel, cholewkarz
21. Spenadel Aron, cholewkarz
22. Zucker Chaim, szklarz
23. Steiner Jakób, kupiec
24. Klahr Wolf Beer, fryzjer
25. Holländer Abraham, złotnik
26. Linder Hirsz, krawiec
27. Meller Jonas Juda, szczotkarz
28. Deckel Chaim Dawid, robotnik
29. Praff Moses Hirsz, krawiec
30. Haller Abraham, malarz
31. Schönaug Moses, blacharz
32. Klein Dawid, kuśnierz
33. Izrael Józef, szklarz
34. Süss Pinkas, stolarz
35. Panner Mendel, blacharz
36. Westreich Józef, malarz
37. Osterweil Simon, blacharz
38. Lichtinger Moses Samuel, kapelusznik
39. Silber Dawid, pośrednik
40. Borgenicht Leib, tapicer

Lista Nr. 4

1. Batist Dawid, sekretarz Z. Z.
2. Feuereisen Mojżesz Jakób, krawiec
3. Grünbaum Isak Chaskel, krawiec
4. Zeller Józef, krawiec
5. Gross Izrael, prywatny
6. Last Józef Szyja, krawiec
7. Rauch Leizer, kuśnierz
8. Eisenbach Majer Ber, muzyk
9. Adler Teodor, kapelusznik
10. Lehrman Pinkas, szewc
11. Gross Leon, krawiec
12. Ziegel Józef, czapnik
13. Fütterman Majer, krawiec
14. Manheimer Maurycy, urz. pryw.
15. Osterweil Abraham Jakób, kapelusznik
16. Fogler Natan Berl, kupiec
17. Reichman Szloma Jakób, prasownik
18. Timborg Mendel, krawiec
19. Eichenholz Feiwel Chaskel, krawiec
20. Faust Naftali, wyrobnik
21. Korn Naftali, kapelusznik
22. Hammer Józef Salomon, krawiec
23. Bergman Joel, tragarz
24. Gottlob Mojżesz Leib, robot. piekarz
25. Sales Gerszon, kuśnierz
26. Schiff Jakób Salomon, prasownik
27. Dorflaufer Mojżesz Aron, krawiec
28. Spielman Salomon, kupiec
29. Rand Chaim Hirsch, krawiec
30. Herzberg Izrael, szewc
31. Dorman Szyja, krawiec
32. Kamm Wolf, kapelusznik
33. Krämer Berl, krawiec
34. Edlin Dawid, krawiec
35. Müller Dawid, krawiec
36. Rössler Chaim Dawid, dziurkacz
37. Grünspan Abraham Alter, krawiec
38. Grün Herman, kapelusznik
39. Kalfus Izak, krawiec
40. Sporn Salomon, krawiec

Lista Nr. 5

1. Lenkowicz Dawid, adwokat
2. Mann Jechiel, kupiec
3. Glück Pinkas, urz. pryw.
4. Derschowitz Leib Naftali, rolnik
5. Schuldenfrei Wolf, prasownik
6. Orschützer Dawid, drukarz
7. Hirsch Benjamin, krawiec
8. Inż. Haller Chaim Szymon, inż. chemji
9. Einspruch Nachum, urz. prywatny
10. Teitelbaum Hirsz Mendel, krawiec
11. Stern Chaim Dawid, krawiec
12. Linzenberg Chaim, skrzypek
13. Mästel Chaskel, prasownik
14. Grün Abraham, pom. handl.
15. Wolf Szymon, szewc
16. Seiden Chaim Izak, jubiler
17. Rosengarten Moses Szymon, drukarz
18. Schwarz Chaim Leib, krawiec
19. Bild Jakób, drukarz
20. Rosenbaum Abraham Leib, kupiec
21. Buchbinder Peisech, krawiec
22. Mador Chaim Leizer, wyrobnik
23. Schmuckler Izak, zegarmistrz
24. Beck Jakób Hirsch, mechanik
25. Pfefer Nachman, cholewkarz
26. Fasler Natan Lipe, kupiec
27. Wilechfort Abraham Izak, wyrobnik
28. Alban Leib, krawiec
29. Teitel Osjasz, pom. hand.
30. Grünspan Samuel, piekarz
31. Wind Chaskel, zegarmistrz
32. Tisch Henryk, kupiec
33. Timberg Dawid, blacharz
34. Friemerman Baruch, szewc
35 Weg Aron, subj. handlowy
36. Lichtinger Leib, urz. pryw.
37. Hendler Józef, kupiec
38. Pflugeisen Dawid, monter
39. Hüttner Joachim, handlowiec
40. Schiller Szymon, handlowiec

Lista Nr. 6

1. Aberdam Chaim Leib, wł. kant. wym.
2. Chrapliwy Mechel, kupiec
3. Strauss Rubin, kupiec
4. Wieder Schulem, kupiec
5. Korn Izak Majer, kupiec
6. Spitz Saul, kupiec
7. Schenirer Juda, kupiec
8. Muschel Chaim Gutman, kupiec

9. Goldberg Chaim Szyja, przemysłowiec
10. Goldklang Mendel, kupiec
11. Ehrenberg Jakób, kupiec
12. Maurer Aron, kupiec
13. Wachtel Jòzef Majer, kupiec
14. Weinstein Moses, kupiec
15. Salpeter Selig, szynkarz
16. Hochner Lezer, kupiec
17. Reiter Josef Saul, kupiec
18. Garfein Józef
19. Hirschfeld Moses, kupiec
20. Engel Wolf, kupiec
21. Turein Alter, kupiec
22. Sternberg Mendel, kupiec
23. Bonat Pinkas Leizer, kupiec
24. Schiff Jakób, talmudysta
25. Kamm Izrael, wł. realn.
26. Lewi Izak Majer, kupiec
27. Fallman Juda, kupiec
28. Kleinhändler Chaim. kupiec
29. Nachman Wolf Ber, kupiec
30. Reinhold Izrael Meilech, kupiec
31. Langrok Jozua, kupiec
32. Bohrer Markus Wolf, kupiec
33. Strom Peretz, pośrednik
34. Reinman Izak Meschulem kand. rabin.
35. Laub Simon kupiec
36. Multer Moses, introligator
37. Fisch Chaim
38. Friedman Szymon, kupiec
39. Hoffman Mendel, talmudysta
40. Templer Pinkas, kupiec

Lista Nr. 7

1. Gewürz Eljasz, kupiec
2. Rozenzweig Aron, kupiec
3. Mehr Salomon kupiec
4. Kellner Markus, przemysłowiec
5. Fabian Chaskel Jakób, kupiec
6. Laufer Markus, kupiec
7. Klausner Feiwel, kupiec
8. Flaschen Moses Jonas, kupiec
9. Küffel Józef Majer, kupiec
10. Sperling Aron (Hirsz), podróżujący
11. Engel Mordko kupiec
12. Sternberg Mendel, kupiec
13. Neuman Benzion, kupiec
14. Licht Abraham, kupiec
15. Pinkas Józef, kupiec
16. Wechsler Majer, kupiec
17. Flaster Moses, kupiec
18. Kornreich Chaim
19. Mohrer Majer, kupiec
20. Wolk Salomon Leib, kupiec
21. Frank Dawid, kupiec
22. Wachspress Simche, kupiec
23. Balsam Dawid, kupiec
24. Spielman Sender Chaim, kupiec
25. Schlüssel Mojżesz, kupiec
26. Süsskind Józef, kupiec
27. Teichman Wolf, kupiec
28. Müller Zalel, wł. realności
29. Horowitz Jakób Osias, pośrednik
30. Reich Moses
31. Celnik Matjas, kupiec
32. Leser Leib
33. Kiffel Salomon
34. Kamm Izrael, wł. realności
35. Aberdam Simon, kupiec
36. Fluhr Peisech
37. Gärtner Izrael Akiwa, kupiec
38. Wieder Szulim, kupiec
39. Rosen Salomon, talmud.
40. Parnes Naftali Meilech kupiec

Lista Nr. 8

1. Gersten Gabriel, kupiec
2. Rokach Sindel, kupiec
3. Frank Hersch, kupiec
4. Streim Szulem, kupiec
5. Klein Józef, piekarz
6. Mütz Chaim, kupiec
7. Gutter Chaim, kupiec
8. Schein Pinkas, kupiec
9. Reiter Abraham, kupiec
10. Zweig Rubin, kupiec
11. Margosches Samuel Wolf, kupiec
12. Szladowski Saul, kupiec
13. Zukerman Markus, kupiec
14. Buch Baruch Mozes, wyrobnik
15. Eilstein Henoch Juda, kupiec
16. Fleischer Mordko, faktor
17. Wasserstrom Jonas, kupiec
18. Broner Motek Mendel, kupiec
19. Kutzen Jakób, krawiec
20. Künstlich Szama Ber, kupiec
21. Kasza Józef, cukiernik
22. Polanecki Jonasz, handlarz
23. Fries Józef, kupiec
24. Friedman Abraham Hersz Szyja, kramarz
25. Reich Nuchem Hersch, kramarz
26. Laufer Markus Ascher, kupiec
27. Schwarzkachel Tobiasz, obsł. bóżnicy
28. Frischman Szymon, talmudysta
29. Kornreich Moses, śpiewak
30. Engländer Izak, robotnik
31. Ziegler Benjamin, krawiec
32. Bergman Berl, bez zatrudn.
33. Kaufman Mojżesz, kupiec
34. Fröchtgarten Froim, wyrobnik
35. Lerner Samuel Mozes, kupiec
36. Majbruch Mozes Markus, straganiarz
37. Brilland Dr. Mates, adwokat
38. Wertheimer Jakób, robotnik
39. Süss Markus Dawid, tokarz
40. Klausner Aron

Lista Nr. 10

1. Wind Izrael, kupiec
2. Sander Markus Jakób, kupiec
3. Weiss Saul, kupiec
4. Neuman Chaskel Szrage, kupiec
5. Sebel Jakób, kupiec
6. Falibaum Samuel Ire, kupiec
7. Rotenberg Mojżesz, kupiec
8. Steinhorn Binem Simche, kupiec
9. Abramowicz Riwen, kupiec
10. Malz Aron Markus, kupiec
11. Ziegeltuch Abraham Jakób, kupiec
12. Zimmer Józef, kupiec
13. Singer Arje Leib, kupiec
14. Süsskind Józef, kupiec
15. Blumenkranz Psachje, kupiec
16. Bodner Lazar Lipe, kupiec
17. Birnstein Aron Józef, talmudysta
18. Schönberg Majer, kupiec
19. Plattner Berel, kupiec
20. Sander Jakób Izak, kupiec
21. Herz Izak Mechel, kupiec
22. Feigenbaum Berel, kupiec
23. Plattner Leib, kupiec
24. Hamelsdorf Elias, kupiec
25. Kupferman Lazar, wł. realn.
26. Weingarten Szyja, kupiec
27. Wachspress Baruch, kupiec
28. Stümler Benzion, kupiec
29. Rand Feiwel, kupiec
30. Kira Chaim Pinkas, krawiec
31. Lehrhaupt Jakób, wyrobnik
32. Leibler Samuel, kupiec
33. Lauchheimer Salomon, talmudysta
34. Spilman Sender Chaim, kupiec
35. Jedwabny Chaim
36. Hönigwachs Szaje, talmudysta
37. Gross Izrael, kupiec
38. Forscher Hirsch, mleczarz
39. Laufer Juda
40. Kaufman Abraham Chaim, kupiec

Lista Nr. 11

1. Ehrlich Ozjasz Szyja, kupiec
2. Leib Bernard, kupiec
3. Westreich Natan, rzeźnik
4. Betrübniss Samuel Gronen, kupiec
5. Gutter Moses Meier, pryw.
6. Wistreich Jakób, kupiec
7. Manheimer Leon (Leib), kupiec
8. Goldwasser Izrael, kupiec
9. Berkelhamer Izrael, rzeźnik
10. Rozenblum Leib, kupiec
11. Osterweil Izrael Jakób, krawiec
12. Herzig Baruch Hirsch, techn. gorzel.
13. Falman Juda, kupiec
14. Zuker Chaim, szklarz
15. Padwe Samson, kupiec
16. Goldberg Chaim Szyja, przemysłowiec
17. Lis Kalman, krawiec
18. Celnik Matias, kupiec
19. Rand Feiwel, kupiec
20. Steiner Jakób, kupiec
21. Mesner Moses Leib, kupiec
22. Abramowicz Riwen, kupiec
23. Schmierer Wolf, dentysta
24. Wachskerz Abraham, kupiec
25. Feingold Rubin, pomocnik handlowy
26. Blaser Szyja, kupiec
27. Bleich Salamon, kupiec
28. Rozenbluth Markus, kupiec
29. Fries Dawid, rzeźnik
30. Moses Szabse, kupiec
31. Katz Salamon, kupiec
32. Knopf Majer, Markus
33. Alban Dawid, wyrobnik
34. Bukszpan Dawid, kupiec
35. Herz Mann, artysta
36. Rubel Józef, urz. pryw.
37. Schwarz Jakób Leon, przykrawacz
38. Klein Samson Simon, pośrednik
39. Brand Abraham, kupiec
40. Raubvogel Hersch, kupiec

Komisja wyborcza wyjaśnia, że wyborcy głosować mogą tylko na jedną z powyższych list kandydatów.

Komisja wyborcza Gminy Wyzn. Żyd. w Tarnowie dla wyboru Rady i Zarządu Gminy

Dr Mieczysław Menderer
Przewodniczący

WYBORCO!

Twój głos rozstrzygnie o losach tutejszej gminy żydowskiej! Chcesz, by tutejszy kahał stał się prawdziwą narodowo-żydowską reprezentacją ludową? GŁOSUJ W DNIU 6 WRZEŚNIA NA LISTĘ **Nr. 1**

Skandal...

Strach Agudy

Klika agudowska w Tarnowie jest w strachu. Wybory będą czyste... ich „adwokat" pisze wprawdzie protesty i zażalenia i ma już napewno gotowe wzory do dalszych oszczerczych denuncjacyj i donosów — ale nie dopuszczono go do udziału w akcji wyborczej — i uniemożliwiono tem samem wszelkie „sztuczki" w akcji wyborczej.

Jak tu więc zdobyć te trzy mandaty — a więc choćby tyle, ile przy ostatnich wyborach? Ale wtedy skreślono 1000 wyborców z listy wyborczej! Wtedy Aguda zmobilizowała wszystkich „bucherów" agudowskich z prowincjonalnych miasteczek aby w dniu wyborów głosowali za innych.

I szedł szwindel wyborczy i Aguda w Tarnowie zdobyła... faktycznie zdobyła aż trzy mandaty.

A teraz? Teraz wszyscy już znają prawdziwe oblicze agudowskich menerów. Teraz wszyscy wiedzą, że agudowcy kupczą najświętszemi dla Żydów uczuciami religijnemi — byleby uzyskać krzesła, mandaty, byleby zrobić interes i coś zarobić.

Nie o religię chodzi klice agudowskiej! O tem wiedzą już dziś wszyscy prawdziwie religijni Żydzi.

I dlatego grupka agudowska w Tarnowie tak się pieni i denerwuje. Zamiast przyjść do wyborców z programem, z jakiemiś zasadami — kryje się Aguda na konwentyklach zwoływanych „dla ratowania kahału przed postępowymi" — by tam kłamać i rzucać kalumnie na swych przeciwników.

„Kol Nidre" a wybory

Sprowadziła sobie też klika agudowska jakiegoś podrabinka, który wobec garstki przygodnych słuchaczy, ściągniętych na „zgromadzenie" przez jednego ze swych „prowodyrów" plótł tyle bredni i głupstw, że aż wstyd, że człowiek który bądź co bądź chce uchodzić za rabina, daje się użyć jako narzędzie do wylewania pomyj. Źle... bardzo źle z naszymi rabinami — jeżeli taki człowiek, który przed kilku laty bawił w Tarnowie w zupełnie innym charakterze, przybywa obecnie do Tarnowa jako „rabin" agudowski i poucza na zgromadzeniach Żydów, że głosować przeciw sjonistom a za Agudą jest rzeczą ważniejszą niż pójście w Sądny Dzień na „Kol Nidrej".

Wstyd! Hańba! Jak można taką świętość, jaką jest modlitwa „Kol Nidrej" łączyć z brudną walką wyborczą? I to czyni „rabin"? I to czyni się w obronie Tory i religji? Czy doprawdy wierzą agudowcy tarnowscy, że ktoś bierze ich poważnie — nawet ich najbliżsi poplecznicy — gdy nawołują do krucjaty przeciw sjonistom? Toć wszyscy wiedzą dobrze, że Aguda jest największem nieszczęściem dla religji żydowskiej — bo ją kompromitują, bo jej nadużywają dla celów partyjnych, dla niskich, przyziemnych intesów. Dlatego wraz z całem społeczeństwem religijnem wołamy:

Precz politykierzy agudowcy od religji — od Tory! Nie kalajcie, nie brudźcie najświętszych religijnych uczuć żydowskich waszemi kłamliwemi i obłudnemi zaklęciami!

Plany Agudy

Wiedzą wszyscy w Tarnowie, kto się kryje pod płaszczykiem agudowskiej „pobożności". Wiedzą Żydzi tarnowscy, że menerzy agudowscy, którzy ogłosili wojnę świętą przeciw sjonistom, poruszają niebo i ziemię, byleby tylko skleić w przyszłym zarządzie kahalnym większość, któraby wybrała prezesem kahału p. dra Kleina, podporę i ozdobę agudy tarnowskiej. A potem otwarta droga dla kandydata rabinackiego p. Mojsze Rubina z Nowego Sącza na fotel rabinacki w Tarnowie.

I dlatego Aguda na gwałt utworzyła blok antysjonistyczny. Bo to wszystko z jednego pochodzi chederu... jednemu służy celowi... P. dr Klein prezesem kahału a potem p. Mojsze Rubin rabinem naczelnym w Tarnowie. Taki szatański plan ułożony został na wspólnej konferencji odbytej onegdaj między Agudą, Bobową, p. Postrongiem i p. Ehrlichem.

I do tego planu nadużywa się religji, Tory — ogłupia się ludzi, zwołuje się pobożnych i nadużywa najświętszych uczuć religijnych zwykłego Żyda nie rozumiejącego się na agudowskich machinacjach wyborczych.

Brednie i kłamstwa

Ale niedość na tem. Tarnowska Aguda ma urozmaiconą kolekcję „działaczy". Oprócz niepoczytalnego wprost działacza generalnego, który jest przedmiotem kpin i ogólnego pośmiewiska, jest jeszcze w Agudzie tarnowskiej „działacz", który złość ma wielką do sjonistów, że nie dopuścili żony jego na tłustą posadę w szpitalu żydowskim. I ten to działacz na wspomnianem wyż zgromadzeniu wyborczem, dla ortodoksji przeznaczonem, wypowiedział cały stek kłamstw i niedorzeczności o sjonistach i ich gospodarce kahalnej, chwaląc przytem gospodarkę dr. Silbigera i dr. Kleina. Tak to „bohater", który na posiedzeniach komisji wyborczej liże sjonistom ręce, szczęśliwy, że może siadać z sjonistami przy jednym stole — na publicznych zgromadzeniach operuje kłamstwami i niedorzecznościami, a to w imię obrony Tory i pobożności.

Czy płonna nadzieja uzyskania marnego krzesła kahalnego odebrała agudowcom już poczucie wstydu i własnej godności? Przecież dzieci wszystkich bez wyjątku agudowców tarnowskich są w naszym, sjonistycznym obozie! Zapełniają kadry najlepszej młodzieży sjonistycznej, są najlepszymi chalucami i wielu, bardzo wielu z nich walczy dzielnie na froncie w Erec Izrael!

Dlaczego młodzież agudowska zezwala?

Dlaczego obrażacie własne swe dzieci, z których jesteście przecież dumni? Dlaczego zezwala na to młodzież agudowska? Dlaczego nie staje ona w obronie tych swoich braci, z którymi jutro pracować i walczyć będzie na jednym szańcu w Erec Izrael? Czy krzesło kahalne tak już zamroczyło wasze sumienie, że pozwalacie wciągać się do błota i bagna, w którem tkwią wasi „prowodyrzy", którzy zaprzedali się różnym geszefciarzom politycznym?

Zawiele brudu musielibyśmy nanieść na szpalty niniejsze, gdybyśmy chcieli przytoczyć wszystkie kalumnie i kłamstwa, któremi tak bezwstydnie szafowali wszyscy mowcy agudowscy na odbytem przez nich onegdaj zgromadzeniu przedwyborczem. Nie będziemy powtarzać wszystkich bredni, wypowiedzianych przez tych panów — wolimy zostawić ich w błocie, w którem tak dobrze się czują. Wiemy przecież dobrze, że gdybyśmy byli na tem „zebraniu" i mogli na miejscu odpowiedzieć tym obłudnym bogobojnikom, to i tych kilkudziesięciu obywateli, którzy i tak z politowaniem przyglądali się całemu temu spektaklowi — plunęłoby na niewybrednych „mowców" agudowskich.

Ale i tak jesteśmy pewni, że lud prosty, zwykły Żyd zna się na kłamstwach agudowskich i w niedzielę dnia 6 września da należytą odprawę wszystkim oszczercom i kalumniatorom.

Dzień 6 września będzie czarnym dniem dla kliki agudowskiej, ukrywającej się przy obecnych wyborach pod różnymi numerami.

W dniu tym ludność żydowska głosując masowo na listę bloku sjonistycznego Nr. 1 — manifestować będzie za:

zdrową i uczciwą gospodarką kahalną —
za pozytywną i konstruktywną pracą w kahale dla dobra najszerszych mas żydowskich,
przeciw skorumpowanym klikom kahalnym —
przeciw nadużywaniu najświętszych uczuć religijnych dla agudowskich celów partyjnych—
przeciw otwartym i ukrytym klikom kahalnym, które sprzedają najżywotniejsze interesy żydostwa dla swych prywatno-partyjnych celów.

Z ruchu wyborczego

Gorączka wyborcza w ulicy żydowskiej podnosi się z dnia na dzień. Wszystkie stronnictwa i ugrupowania czynią gorączkowe przygotowania do wyborów i rozwijają silną agitację za swojemi listami.

Góruje oczywiście jak zawsze blok sjonistyczny, który już wydał kilka odezw i odbył dwa zgromadzenia przedwyborcze. Jedno zgromadzenie rzemieślników w sobotę 22 bm., a drugie zgromadzenie kupców. Oba zgromadzenia odbyły sie w przepełnionej sali Astorji.

Na zgromadzeniu sobotniem z pięknemi przemówieniami wystąpili tow. Wolf Götzler, dr Schenkel i dr Chomet. Ich przemówienia zostały przyjęte długotrwałemi oklaskami, poczem w dyskusji przemawiali przedstawiciele Poale Sjonu i Bundu, którym trafnie odpowiedział dr Chomet.

Na zgromadzeniu kupców piękne przemówienie wygłosili tow. Chil Kurz, mgr H. Spielman, dr Schenkel i dr Chomet. W dyskusji przemawiali p. Rubin Straus i Hochhäuser.

Na dwu tych zgromadzeniach mowcy wyłuszczyli program sjonistyczny, zdemaskowali obłudną taktykę Agudy i zblokowanych z nią list nadużywających religji w walce o zdobycie kahału.

Hasło bloku sjonistycznego o zdobycie większości spotkało się z wielkim entuzjazmem wśród najszerszych warstw ludności żydowskiej. To też w dniu wyborów niewątpliwie wszyscy głosować będą na listę nr 1, by w ten sposób umożliwić zdobycie większości.

Komu oddać rządy w kahale?

W ciężkiej dla żydostwa chwili wypada nam się zastanowić — co ma stać się z Gminą żydowską, w czyje ręce należy oddać gospodarkę kahalną.

Ciężki grzech wobec siebie samego, jak i wobec całej ludności żydowskiej popełniają ci, którzy machnięciem ręki przechodzą do porządku dziennego nad całą tą sprawą kahalną, z obojętnością przyglądają się walce wyborczej.

Bo nie jest rzeczą obojętną, kto wchodzi do kahału i kto reprezentować będzie Gminę żydowską. Nie jest rzeczą obojętną, kto zawiadywać będzie gospodarką Gminy żydowskiej, kto decydować będzie o sposobie załatwiania wszystkich spraw wewnętrznożydowskich — czy to religijnych, czy też gospodarczych i kulturalnych.

Jesteśmy w Tarnowie częścią trzymiljonowej ludności żydowskiej, warstwy spauperyzowanej, tracącej z dnia na dzień grunt pod nogami. Nędza i głód grasują w ulicy żydowskiej. Któż nam pomoże, jeśli sami nie zdobędziemy się na wysiłek, by stworzyć podstawy dla konstruktywnej pomocy, któraby wydobyła masy żydowskie z nędzy i niedostatku.

Gmina żydowska pierwsza musi pomóc. Musi ona ująć w swoje ręce dzieło odrodzenia narodu żydowskiego tak pod względem ekonomicznym, jak i kulturalnym. Gmina żydowska musi stać się godnym obrońcą zagrożonych pozycyj żydowskich.

Nie rozumieją zadań Gminy żydowskiej ci, którzy głoszą, że powinna ona zajmować się tylko sprawami religijnemi. Religijne żydostwo również musi żyć i pracować.

Kahał musi objąć swoją działalnością wszystkie przejawy życia żydowskiego, wkraczające bądźto w dziedzinę religijną, ekonomiczno-społeczną czy kulturalną. Dlatego należy kahał dzisiejszy rozbudować i stworzyć zeń narzędzie naszej walki o lepsze jutro żydowskie.

Dlatego nie jest obojętnem, kto obejmie rządy w Gminie żydowskiej. I choćby ktoś jak indyferentnie odnosił się do spraw żydowskich, choćby ktoś jak lekceważył sobie sprawę wyborów do kahału — to i tak winien przynajmniej na chwilę zastanowić się, czy to dobrzeby było, gdyby do kahału dostali się reprezentanci znanych nam w mieście klik, którzy bez skrupułów gotowi są rozgrabić i tak nadwerężoną już gospodarkę kahalną, czy to dobrze by było, gdyby kahał stał się domeną najczarniejszej reakcji lub bundowskich demagogów, którzy w walce z sjonizmem widzą jedyny cel swojej działalności i istnienia. A kto ma w sobie odrobinę choćby samopoczucia narodowego, temu przecie nie może być obojętnem, kto i jak gospodaruje w kahale — kto i jak reprezentuje żydostwo.

A któż ma legitymację należytą do ubiegania się o ten zaszczytny mandat reprezentowania żydostwa w kahale? Któż — jeżeli nie sjoniści są jedynie powołani do objęcia rządów w kahale? Któż inny, jak nie sjoniści dowiedli, jak należy rządzić w kahale i jak należy gospodarować w Gminie żydowskiej? Od czterdziestu lat stoimy na froncie walki o renesans żydostwa całego. Od czterdziestu lat stoimy na straży interesów całego żydostwa. My zorganizowaliśmy żydostwo, daliśmy mu siłę i moc do przetrwania, poprowadziliśmy je ku nowemu życiu w Erec Izrael. Czemże byłoby dziś żydostwo bez sjonizmu? Cóż poczęłaby dziś młodzież żydowska bez sjonizmu? Czyż Erec Izrael nie jest dziś naszą koroną, naszą dumą? A kto budował Erec Izrael? Kto suszył bagna i błota? Kto ostatniego swego grosza ofiarował na cele odbudowy Erec Izrael?

My sjoniści trwaliśmy w naszym uporze i przywiązaniu do sjonizmu w czasie, kiedy wszyscy z nas się śmiali, kiedy Bund wykazywał nam utopijność sjonizmu, kiedy Agudzie jeszcze się nie śniło o Palestynie. Oto nasza legitymacja. Oto nasze prawo do ubiegania się o mandaty.

Gmina żydowska jest dla nas jednym tylko odcinkiem pracy wyzwoleńczej. Chcemy i na tym odcinku pracować dla całego ludu żydowskiego, chcemy i w kahale ofiarować nasze siły, naszą energję, nasze zdolności dla całej ludności żydowskiej. By móc pracować, by móc zrealizować choćby minimalny nasz program kahalny, musimy uzyskać większość w Zarządzie kahalnym.

Tą większość możecie nam dać — Wyborcy — w dniu 6 września.

W waszych rękach spoczywa los Gminy Wyznaniowej w Tarnowie.

WYBORCY! Rzućcie szalę zwycięstwa na naszą stronę — na stronę bloku sjonistycznego

Nr. 1

a rozpoczniemy nową erę w kahale tarnowskim — erę produktywnej i zbawiennej pracy dla dobra najszerszych mas żydowskich.

Żydzi! Wyborcy! Porzućcie apatję i spełnijcie w dniu wyborów Wasz obowiązek i pomóżcie nam do uzyskania większości w kahale tarnowskim!

Na kahalnym froncie wyborczym

Lista kandydatów z p. Szyją Ehrlichem na czele, oraz lista z p. Chasklem Postrongiem na czele zostały również zatwierdzone przez kahalną komisję wyborczą.

Nowe zatem gwiazdy ukazują się na firmamencie tarnowskim. Żydostwo tarnowskie zyska nowych opiekunów i dobrodziejów.

Wprawdzie trudno dotrzec czego panowie ci szukają w kahale i w imię czego ubiegają się o głosy wyborców — ale chcą krzesła kahalnego i basta. I na to niema rady. Widocznie krzesła kahalne potrzebne im poprostu do zdrowia. Są różne namiętności na tym padole płaczu, kieliszek, karty, kobiety itd. a panowie Ehrlich i Postrong mają namiętność do krzesła kahalnego.

Zresztą dlaczego nie mają oni zasiadać w gronie „wybrańców ludu?" Ludzie zasłużeni, społeczni, ofiarni, usłużni, wykształceni, doświadczeni, zdolni. Dlaczego nie?

Ale zdaje się, że panowie Ehrlich i Postrong nie znają Żydów tarnowskich. Są to zazdrośnicy, którzy nikomu nie użyczają odrobiny przyjemności i zaszczytu. Nie umieją odpowiednio doceniać cudzych zasług i walorów duchowych. Toteż jesteśmy pewni, że nowo upieczeni dobrodzieje in spe doznają w dniu wyborów gorzkiego rozczarowania. Pozostaną w domu i nadal prowadzić będą żywot zwykłych śmiertelników. Pan Ehrlich jednak jest pewny, że mandat uzyska bez jakiegokolwiek wysiłku ze swej strony, bo wyjechał sobie na czterotygodniowy pobyt do Karlsbadu.

Jest też śmieszna kandydatura p. Gabrjela Gerstena. Jest to kandydat konsekwentny. Kandydat z tradycją. Kandyduje już poraz trzeci. Dwa razy kandydował i oczywiście przepadł. Ale p. Gersten nie chce złamać tradycji i kandyduje poraz trzeci w nadziei, że tym razem szczęście mu dopisze i zostanie „wybrańcem ludu". Szczęśliwi ci, którzy wierzą. My natomiast nie wierzymy w tę możliwość i jesteśmy pewni, że p. Gersten i tym razem pozostanie w domu.

* * *

Aguda używa wszelkich możliwych środków, by się utrzymać na powierzchni, by przynajmniej utrzymać stan posiadania, uzyskany przy poprzednich wyborach. Wyładowuje cały swój arsenał demagogiczny, by siebie upiększyć, a sjonistów oczernić.

Główny konik Agudy, to oczywiście jak zresztą zawsze — Tora i religja, które są rzekomo zagrożone przez sjonistów. Ale ten ich wypłowiały już argument budzi tylko uśmiech politowania u wyborców religijnych, którzy doskonale wiedzą, że Agudzie wcale nie chodzi o religję, lecz o krzesła, a Tory i religji nadużywają tylko dla uzyskania wpływów politycznych. Nawet orzeczenie „rabina" agudowskiego, że głosowanie przeciw sjonistom a za Agudą jest ważniejsze, niż pójście na „Kol Nidre" — nie pomoże. Bo Żydzi religijni dobrze się na tem znają.

* * *

W przemówieniu, wygłoszonem publicznie, p. Hutter oświadczył, iż mimo, że należy do PPS, to jednak jest dobrym Żydem, dowodem czego jest fakt, że od długich już lat jest gabe'm w Templu... Pierwszorzędny dowód, którego nikt oczywiście kwestjonować nie może...

Panu Hutterowi jakoś nie idzie przy tych wyborach. Bund też uwziął się na niego. Niektórzy rzemieślnicy kandydują na innych listach, a nawet w własnem królestwie — w „Jad Charuzim" podobno ma opozycję. Przy obecnych wyborach jakoś wszystko mu idzie na opak, chociaż lista p. Huttera jest bardzo popularną wśród robotników żydowskich.

* * *

Współżycie między obu Poale-Sjonami jakoś się nie klei. Widocznie blok ten — to jakiś pomysł niefortunny i poroniony. Ostatnio doszło między spólnikami do scysji w sprawię programowej platformy wyborczej. Prawica żądała m. i. hasła odrodzenia narodowego z siedzibą narodową w Palestynie, lewica zaś żądała tylko środowiska robotniczego w Palestynie. Skończyło się na środowisku robotniczem, a z siedziby narodowej zrezygnowano.

* * *

Faszyzm, kapitalizm, burżuazja, antysjonizm, czarna reakcja, oto hasła Bundu przy obecnej akcji wyborczej. Na wszystkie te bolączki Bund daje jedno lekarstwo, głosowanie na listę Bundu. Jeżeli Bund zwycięży przy obecnych wyborach do kahału, wszystkie te problemy zostaną rozwiązane.

Istotnie bardzo tanie lekarstwo.

Głosuj na listę Nr. 1

Podziękowanie

WPP. Dyr. Drowi Schützerowi, Drowi Bloch-Merzowej, Drowi Speiserowi, Drowi Zimmermanowi

za zupełne wyleczenie mnie z poważnej choroby, oraz siostrom szpitala żydowskiego, a w szczególności siostrze przełożonej Goldzi za staranną i troskliwą opiekę, składam tą drogą najserdeczniejsze podziękowanie

Mina Herbst

Z okazji zaręczyn kochanej koleżanki Heli Mehr z p. Izakiem Goldsteinem serdecznie gratulują

Diamant Rachela, Felsen Maks, Laufer Hania, Herzfeld Ruchka, Zughaft Chajka, Tannenbaum Henek, Hittel Monek, Rosenbluth Estera

Podziękowanie

WPanu **Abrahamowi Perlbergowi** i WPanu **Szymonowi Goldbergowi** za łaskawe zajęcie się zebraniem skóry dla sierót, jakoteż wszystkim łaskawym **Ofiarodawcom** wyraża na tej drodze serdeczne podziękowanie.

Zarząd Zakładu sierót żydowskich w Tarnowie.

Przedszkole dla dzieci od 3 do 7 lat

Dr Heleny Ladner-Osterweilowej w Tarnowie

rozpoczyna rok szkolny 1936/37 1 września

WPISY przyjmuje do 1 września od godz. 12-1 przedpoł i od 4-6 popoł.

w lokalu przy ul. gen. Sowińskiego 8 parter (Zabłonieńska)

Zarząd bóżnicy im. Debory Wechsler

zawiadamia, że począwszy od dnia 30 sierpnia rozpoczyna urzędować w sprawie przydziału miejsc na nadchodzące święta.

Uprasza się zatem P. T. Członków o zgłoszenie się najdalej do dnia 6 września po odbiór biletów w przeciwnym razie, miejsca będą bezwzględnie oddane nowozgłaszającym się reflektantom.

Urzędować się będzie codziennie od godziny 19·30—20 30 a w każdą niedzielę od godz. 16—20

עטופי אבל ויגון אנו מודיעים, כי חבר קבוצתנו האהוב

מרדכי דוד לאמת ז"ל נקטף בדמי עלומיו

ומביעים את השתתפותנו בצערם הגדול של הוריו.

קבוצת „עת לבנות" ע"י הסת' א. ה. ה. „עקיבא" בטרנוב

Wpisy i egzaminy do wszystkich klas Pryw. Gimn. Koed. Tow. „Safa Berura" w Tarnowie odbywać się będą w dniach od 26 sierpnia do 2 września br. włącznie w godzinach od 9—1 przedpoł. i od 4—6 popoł. Rozpoczęcie roku szkolnego nastąpi we czwartek 3 września o godzinie 9 rano.

WPISY do Prywatnej Koedukacyjnej Szkoły Powszechnej „Safa Berura" odbędą się **w niedzielę** — 30 sierpnia, **w poniedziałek** — 31 sierpnia i **we wtorek** — 1 września br. od godz. 9—1 przedpołudniem i od 4—6 popołudniu. Nauka rozpocznie się **we czwartek** — 3 września br.

Komitet Rodzicielski przy szkołach „Safa Berura" podaje do wiadomości, że uczestnicy II-go turnusu kolonji wrócą z Ciężkowic do Tarnowa **w niedzielę 30 sierpnia** o godzinie 9·50 rano. Bagaż będzie do odebrania tegoż dnia wieczorem w budynku szkolnym.

Wpisy. Żydowska Średnia Szkoła Gospodarcza Żeńska w Tarnowie przyjmuje wpisy na rok szkolny 1936/7 codziennie (prócz sobót) do dnia 2 września br. od godz. 11-tej przedpoł. do 2-giej popoł. w lokalu szkoły przy ul. Marcina 12-14.

Sławna artystka Dina Halpern w Tarnowie. Tylko dwa dni wystąpi u nas ulubienica publiczności Dina Halpern oraz jej partner S. Bronecki na czele ich zespołu, a to we czwartek 27 bm. w głośnej sztuce Malocha „Ofene ojgen" i piątek 28 bm. w przepięknej operetce „Królowa to ja", w których to sztukach odniosła wszędzie wielki sukces. Bilety w księgarni p. Seidena.

KOMISJA WYBORCZA
Gminy Wyzn. Żyd. w Tarnowie
dla wyboru Rady i Zarządu Gminy

L. dz. 1245/36/310. Tarnów, 27 VIII 1936

Obwieszczenie

Komisja Wyborcza Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Tarnowie

dla wyboru Rady i Zarządu Gminy

podaje do wiadomości publicznej na zasadzie § 45 Rozp. Ministra Wyznań Rel. i Ośw. Publ. z dnia 24 października 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75 z r. 1930, poz. 592), oraz zarządzeń Pana Ministra Wyznań Rel. i Ośw. Publicznego z dnia 30 maja 1936 r. i z dnia 30 lipca 1936 r. (Monitor Polski z 12 VI 1936 r. Nr. 135 i z dnia 10 sierpnia 1936 r.), że

w niedzielę dnia 6 września 1936 r.

odbędą się

WYBORY

na 20 członków i tyluż zastępców Rady Gminy Wyzn. Żydowskiej w Tarnowie,

a to w 8-miu lokalach wyborczych, w których oddadzą głosy:

1. **w szkole im. Słowackiego**, ul. Szpitalna, I piętro: wyborcy o nazwisku początkowych liter **A - B - C**
2. **w szkole im. Król. Jadwigi**, plac Wolności, parter: wyborcy o nazwisku początkowych liter **D - E - F**
3. **w szkole im. Barona Hirscha**, ul. Topolowa 2, I piętro: wyborcy o nazwisku początkowych liter **G - H**
4. **w sali Stow. Kupców**, ul. Goldhamera 3 (hotel „Astorja"), parter: wyborcy o nazwisku początkowych liter **I - J - K**
5. **w sali budynku miejskiego**, ul. Wałowa 22, I piętro, drzwi Nr. 5: wyborcy o nazwisku początkowych liter **L - M - N**
6. **w szkole im. Brodzińskiego**, ul. Brodzińskiego 6, parter: wyborcy o nazwisku początkowych liter **O - P - R**
7. **w lokalu Gminy Wyznaniowej Żydowskiej**, ul. Nowa 10, piętro: wyborcy o nazwisku początkowej litery **S**
8. **w sali ŻTGS. „Samson"**, ul. Mickiewicza 12, parter: wyborcy o nazwisku początkowych liter **T - U - V - W - Z.**

Głosowanie rozpocznie się punktualnie o godzinie 8-mej, a zakończy się o godzinie 20-tej, poczem lokal wyborczy zostanie zamknięty, jednak osoby, w owej chwili znajdujące się jeszcze w lokalu, będą mogły oddać swe głosy.

Wyborcy głosują osobiście i winni mieć przy sobie dokumenty legitymacyjne, stwierdzające tożsamość osoby i na żądanie Komisji wyborczej, Organów Zarządu Gminy i Organów państwowych winni je okazać.

Kartki wyborcze muszą być z białego papieru i nie mogą nosić żadnych znaków zewnętrznych, a winny zawierać tylko wypisany numer listy kandydatów, za którą wyborca się oświadcza.

Nieważne są kartki wyborcze, opatrzone podpisem lub jakąkolwiek oznaką, tudzież kartki próżne, nie zawierające numeru listy, lub zawierające oprócz numeru nazwiska kandydatów, lub jakikolwiek inny dopisek.

KOMISJA WYBORCZA
Gminy Wyznaniowej Żyd. w Tarnowie
dla wyboru Rady i Zarządu Gminy
Dr Mieczysław Menderer
Przewodniczący

Złóż datek na Państwowy Fundusz Obrony Narodowej

Ceny ogłoszeń: Strona 350 Zł, 1/2 str. 175 Zł, 1/4 str. 90 Zł, 1/8 str. 45 Zł, 1/16 str. 30 Zł, 1/32 str. 15 Zł. Przed tekstem 100% drożej. Drobne za słowo 30 gr
Prenumerata: Miesięcznie Zł 1·10, kwartalnie Zł 3·30, półrocznie Zł 6·60, rocznie 13.20. Prenumerata zagraniczna miesięcznie Zł 1·50

Wydawca i odpowiedzialny redaktor Chaim Friedman. Drukiem I. Engelberga w Tarnowie

Dodatek do „Tygodnika Żydowskiego“ Nr 33

טארנע, 28 אויגוסט 1936 י׳ אלול תרצ״ו

יידיש וואכענבלאט

ארגאן פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין טארנע

רעדאקציע און אדמיניסטראציע פל. קאזשימיעזשא 3 אפען פון 4 ביז 5

די קהלה — דער וועג צו נאציאנאלער קאנצענטראציע

פון דער ווייטענס

דער גורל האט געוואלט, אז אין דער צייט ווען דאס פוילישע יודענטום געפינט זיך אין מיטען וואהל-קאמף צו די קהלות, בין איך ווייט פון דעם פראנט און קאן ביי די קאמפען קיין אקטיווען אנטייל נישט נעמען. איך קאן נאר זיין א אבסערוואטאר פון דער ווייטענס און אויף גרונד פון מיינע ערפארונגען אין דער פארגאנגענהייט וויל איך פריוען אין עטליכע ווערטער צו צייכנען די ריכטליניען פארן קהלה-וועהלער אין טארנע איידער ער געהט צו דער אורנע אבגעבען זיין וואהל-צעטעל.

אויב איך האב מיך אויבען פאררופען אויף מיינע פריהערע פאליטישע ערפאהרונגען, האב איך דאס נישט געמיינט אין דעם זין, אז אמאליגע קהלה-וואהלען זאלען דינען אלס מוסטער, און אמאליגע פאראלען זאלען זיין מאסגעבענד פאר די איצטיגע וואהלען. פאליטישע ארבייט קאן נישט געטון ווערען לויט וועלכער ס׳איז פעסטער שאבלאן. אדרבא די אויפגאבע פון דעם פאליטיקער באשטעהט עבען אין דעם, אז ער שטודירט אויפמערקזאם אלע פאזען פונם פאליטישען לעבען אין דעם געגעבענעם מאמענט און באשטרעבט אריינצופאסען זיין אייגענע פאליטישע ארבייט אינם ראהמען פון דער אלגעמיינער לאגע ארום זיך. טאקע אין דעם זין וויל איך אויסנוצען מיינע ערפאהרונגען אין דער פארגאנגענהייט און וועל מיך באשטרעבען אז מיינע ריכטליניען פאר די איצטיגע קהלה-וואהלען זאלען זיין צוגעפאסט צו דער אלגעמיינער פאליטישער ריכטונג, וועלכע איז איצט פערפליכטענד פארן גאנצען יודישען פאלק אין פוילען.

ס׳איז איבריג צו בעטאנען, אז דאס פוילישע יודענטום געפינט זיך אין איצטיגען מאמענט אין א צושטאנד פון פערמאנענטער קריזע. ס׳איז אויך לײַדער א טרויריגע סאטיספאקציע פאר אונז ציוניסטען, אז דיווירקליכקייט האט באשטעטיגט די ריכטיגקייט פון אונזער פאליטיק. נאך פריהער, ווי מיר האבען עס אליין ערווארטעט, האבען די אלע יודישע פאליטיקער, וועלכע האבען געפרעדיגט דאס אנלעהנען זיך אן וועלכע ס׳איז נישט-יודישע פאליטישע פארטייען, דערלעבט די ביטערסטע ענטטוישונג. די שענסטע דעמאקראטישע פראגראמען סיי פון רעכטס סיי פון לינקס זענען צוזאמענגעבראכען ווי קארטען-הייזער, אין מאמענט ווען זיי האבען זיך אנגעשלאגען אן דער יודען-פראגע. די אזוי גערופענע „ארטאדאקסיע“ — דער באגריף אלס זאלכער איז דעם יודישען וועזען לגמרי פרעמד און געפינט זיך, נישט מיט רעכט אין דער יודישער פאליטישער טערמינאלאגיע — און איהרע פיהרער, וועלכע האבען פארשווענדעריש פארשענקט אלע פאליטישע אוןווירטשאפטליכע פאסטולאטען פונם יודישען פאלק, כדי — ווי זיי האבען געפריווט איינרעדען דעם המון — צו בעפעסטיגען און צו דערהאלטען בלויז דעם איינציגען רעליגיעזען פאסטולאט, האבען עס דערלעבט, אז איין פריסטאראווא האט געקאנט אין באוועגונג זעצען דעם גאנצען געזעצגעבענדען אפאראט און דורכברעכען די דאזיגע לעצטע באריערע פון דער יודישער „ארטאדאקסיע“. פון דער אנדערער זייט איז געשטאנען דער „בונד“ מיט די סאציאליסטישע עשרת הדברות און לאזונגען וועגען סאלידארישען קאמף פון יודיש-פוילישען ארבייטער געגען די בשותפותדיגע אויסנוצער, אבער א קרעפטיגער פוסטריט פונם אנדערען צד האט דעם „בונד“ נעבעך אזוי ווייט צוריקגעשטויסען, אז ער האט אזש פלוצלינג צוריקגעפונען דעם וועג — צו דער יודישער קהלה... (וואס וועלען דערצו זאגען די פוילישע „חברים“ זעהענדיג די רויטע בונדיסטען אין אזא שווארצער בורזשואזנער-קלעריקאלער אינסטיטוציע?) דער פוילישער פויער האט אין זיין קאמף געגען קאפיטאליזם פליצלינג דערזעהען דעם יודישען סטראגאניארזש און דער פוילישער ארבייטער האט דערווייל פארגעסען די בונדישע תורה וועגען פראלעטארישער סאלידאריטעט און שטויסט ארויס דערווייל זיין בונדיסטישען „חבר“ פון די ארבייטס-פלעצער.

וואס דארפען מיר טוען

נאך דער טרויריגער קאנסטאטירונג, אז א דאנק דער פאלשער פאליטיק פון די אזויגערופענע „פאליטיקער“ פון רעכטס און פון לינקס געפינט זיך אצינד דאס יודישע פאלק אין פוילען אין א שווערער קריזע, מוזען מיר זיך שטעלען די פראגע: וואס האבען מיר אצינד צו טהון? די איינציג מעגלעכע תשובה אויף די דאזיגע פראגע איז: **קאנצענטרירוג פון אלע פארהאנדענע יודישע כחות**, כדי אבצוווערען די אנגריפען פון דרויסען און צו פערטיידיגען די פאזיציעס, וועלכע מען וויל ארויסרייסען פון אונזערע הענד. עס איז איצט נישט די צייט אנצולעגען גרויסצוגיגע פלענער און אויסצוארבייטען רייכהאלטיגע פראגראמען. דאס איינציגע פראגראם פארן פוילישען יודענטום אין איצטיגען מאמענט איז **פערטיידיגען** זיינע רעכט און **זיכערען זיין עגזיסטענץ-מעגליכקייט**.

דער איינציגער פלאץ פאר דער זאמלונג פון יודישע כחות, פאר דער קאנצענטרירונג פון אלע פאזיטיווע ווערטען וועלכע זענען פארהאן אין יודישען פאלק, איז **די יודישע קהלה**. דאס איז די איינציגע, ווען אפילו זעהר באשרענקטע אויטאנאמישע יודישע אינסטיטוציע, וועלכע עס גאראנטירט אונז די קאנסטיטוציע. אין דעם דאזיגען ענגען ראהמען פון אויטאנאמיע מוז דאס יודישע פאלק אין פוילען זיך אויסלעבען **יודיש** אינם פולסטען זין פון דעם ווארט. דא באדארף זיך קאנסערווירען זיין היסטארישע נאציאנאלע אייגענארט, דא באדארף צו זיין דאס דאס צענטרום פונם יודיש-קולטורעלען שאפען. דא דארף זיין דער זאמעל-און אויסגאנגספונקט פון דער יודישער פילאנטראפיע; מיט איין ווארט: — די קהלה מוז — אויב זי זאל דערפולען איהר אויפגאבע — ענטהאלטען אין זיך דעם תמצית, די קווינטעסענץ פונם יודישען לעבען.

דער פרימיטיווער חוב

עס איז זעלבסטפארשטענדליך, אז אויב מען רעדט פון א קהלה אלס א **אויטאנאמער** יודישער אינסטיטוציע, איז עס פאר אלעם דער פרימיטיווסטער חוב פון א יעדען פעראנטווארטליכען און בעוואוסטען יוד אבצוהיטען ווי אן אויג אין קאפ דעם אויטאנאמען כאראקטער פונם קהל. עס טאר נישט דערלאזט ווערען א צושטאנד פון קאמיסאריאטס-ממשלות, ווייל די ערגסטע אויטאנאמיע איז אלץ נאך בעסער ווי א קאמיסאריאט, וועלכער האט מיטן פאלק קיין שום קאנטאקט נישט און איז פונם פאלק נישט אבהענגיג און פאר אים נישט פאראנטווארטליך. — א ווייטערע בעדינגונג איז פאר דעם שטארקען דעם כח פון דער קהלה און פאר דעם דערהויבען פון איהר פרעסטיזש, אז קיין שום כלל-יודישע אונטערנעהמונג זאל נישט געמאכט ווערען אויסער די ראמען פון דער קהלה. צי וועט עס זיך האנדלען וועגען פילאנטראפישע אדער קולטורעלע ארבייט, צי וועט מען ברויכען א פאליטישע אדער א רעפרעזענטאטיווע מאניפעסטאציע, פאר אלעם מוז זיין פלאץ אין דער קהלה און פון דארט דארף ארויסגעהען אלעס וואס האט א שייכות מיט יודענטום אין יודישקייט.

צו דעם צוועק ובפרט אין דער צייט פון ערנסטע סכנות פארן קיום פונם יודישען פאלק וואלט עס געוועזען נויטיג און ווינשענסווערט, אז די וואהלען צו די קהלות זאלען פארקומען אין א אטמאספערע פון שלום און פאראייניגונג פון אלע פארטייען. דער פאקט אליין פון אזא בורגפרידען וואלט געוועזען אויך כלפי חוץ א דעמאנסטראציע פון אומגעהייערער וויכטיגקייט. די מאסגעבענדע פאקטארען וואלטען דארין געזעהען דעם בעסטען באוויז, אז ס׳איז אנגערירט געווארען דער לעבענס נערוו פונם יודישען פאלק און מיט אזא געפיהלס-דעמאנסטראציע פון א געאייניגט דריימיליאנען-פאלק וואלט מען זיך nolens volens דאך געמוזט רעכנען. — אויך דאס טאר מען נישט פארגעסען, אז אזא געלעגענהייט וועט זיך אין פוילען אזוי שנעל נישט ווידערהאלען. נאר **איינמאל** אין מעהרערע יאהרען ווערען אלע פוליעהריגע יודען אין פוילען גערופען צו דער אורנע, וואו זיי קאנען **אליין**, נישט צוזאמען מיט אנדערע, בולט ארויסזאגען די מיינונג פונם יודישען פאלק אין פוילען און עס וואלט געוועזען א גליק און א גרויסע לייסטונג, ווען די פוילישע יודען וואלטען געוועזען פאליטיש גענוג רייף, כדי זיך צו דערהויבען צו אזא איינשטיגער מאניפעסטאציע.

לײַדער...

לײַדער אבער האבען מיר די דאזיגע הויכע מדרגה פון פאליטישער רייפקייט נאך נישט דערגרייכט. לײַדער מוזען מיר זיך דערמיט רעכנען, אז — נישט רעדענדיג שוין פון „בונד“ וועלכער לייקענט דאך אפען אב א יעדען צוזאמענהאנג מיטן יודישען פאלק אלס גאנצקייט — וועלען אויך ביי די איצטיגע וואהלען נישט אויפהערען צו עקזיסטירען די אלע קלויזען און קלייזלעך, וועלכע וועלען זיך באמיהען צו שפאלטען די יודישע וועהלערשאפט אויפן יסוד פון קינסטליכע „פראגראמען“, אונטער וועלכע עס זענען נאר באהאלטען פערזענליכע אמביציעס און פערזענלעכע פארטייען אין דערפאר — בעת ווען די „פיהרערס“ זענען גאר פערפיהרערס און געבען דער מאסע נישט די געהעריגע אריענטאציע — מוז דער פאליטיש בעוואוסטער וועהלער זיך אליין אריענטירען און אבגעבען זיין שטימע אויף אזא ליסטע, וועלכע גיבט איהם די בעסטע גאראנטיען דערפאר, אז איהר פראגראם ענטהאלט אין זיך די **נאציאנאלע קאנצענטראציע**, וועלכע איז אין דער איצטיגער צייט נישט בלויז א פונקט

קיין איינציגע שטימע פאר דער ליסטע פון דער אגודה־קליקע!

אין פראגראם נאר טאקע באמת דאס פראגראם פארן גאנצען יודישען פאלק.

אז דער קהלה וועהלער אין טארנע געהט איצט צו דער אורנע וועט ער נישט דארפען לאנג איבערלעגען פאר וועלכער ליסטע ער זאל אבגעבען זיין שטימע. די פאליטישע פערהעלטנישען אין דער יודישער גאס פון טארנע זענען אזוי קלאר און איבערזיכטליך, אז פארן וועהלער איז די אריענטאציע גאר נישט שווער, די שטרעבערס, וועלכע פאבריצירען „פארטייען" און בעדינען זיך מיט קלינגענדע נעמען און סטאמפיליען, כדי אויסצונארען ביי נאאיווע וועהלער מאנדאטען און כבודים, לאזען זייערע פערזענליכע אינטערעסען און זייערע אמביציעס אזוי בולט דערקענען, אז א יעדער האלבוועגס אריענטירטער וועהלער וועט זיך נישט לאזען פאנגען אין זייער נעץ.

די איינציגע ערנסטע ליסטע

בלייבט אלזא נאר איבער די איינציגע ערנסטע ליסטע פון די פאראייניגטע ציוניסטישע פארטייען: סתם-ציוניסטען, „מזרחי" און רעוויזיאניסטען, וועמענס פראגראם איז זייט צענדליגער יאהרען אלגעמיין באקאנט און די ליסטע דארף ארום זיך פאראייניגען אלע שטימען פון אמת'דיג יודיש און ערנסט דענקענדע וועהלער. די נאציאנאלע קאנצענטראציע פונם גאנצען יודישען פאלק איז פונם ערשטען אויגענבליק אן דער הויפט-פראגראם-פונקט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און דאס ציוניסטישע פראגראם, פאר וועלכען מיר האבען געקעמפט צענדליגער יאהרען, איז איצט א דאנק דער לעקציע, וועלכע די רויהע ווירקליכקייט האט אונז געגעבען, געווארען דער קנין פונם גאנצען יודישען פאלק, אזוי, אז עס בעדארף שוין נישט קיין אגיטאציע און קיין אידעען-קאמף, כדי די וועלט צו איבערצייגען פון זיין אמת און זיין ריכטיקייט.

אינצט האנדעלט עס זיך נאר, אז דער וועהלער זאל זיך נישט לאזען פארפיהרען אויף פאלשע וועגען דורך מאנדאטען-יעגערס און שטרעבערס פון אלע מינים.

ווער עס וויל דורכהאלטען דעם שווערען קריזים, אין וועלכען מיר געפינען זיך, ווער עס וויל באמת די נאציאנאלע קאנצענטראציע אין דער קהלה — דער וועט אבגעבען זיין שטימע אויף די פאראייניגטע ציוניסטישע ליסטע נר. 1 דער נצחון פון דער דאזיגער ליסטע וועט זיין דער נצחון פון דער אידעע פון א אייניג און פאראייניגט שטארק יודיש פאלק.

חיים ניינער

דאס צביעות פון דער אגודה

• עס דערנענטערען זיך ענדליך — נאך אזויפיל יאהרען קאמיסארישער ממשלה — די וואהלען צו דער קהלה. ווי עס איז געווען פארויסצוזעהען, זענען אריין געטראגען געווארען 10 וואהל-ליסטען פון פארשידענע פארטייען און פארטייעלעך, און א גאנץ נישטקשה'דיגער צאהל בענקעל-זוכער.

ביי אזא שפע פון וואהל-ליסטען און קאנדידאטען איז דעם פשוטן אונפארטייאישען יוד שווער זיך צו אריענטירען אויף וועלכע ליסטע צו שטימען, דערפאר וויל איך דעם סתם-יוד אביסעל אויפקלערען און געבען אים די מעגליכקייט זיך צו אריענטירען און צו געפונען דעם דרך הישר.

עס איז קלאר, אז אין דער קהלה דארפען זיין מענשען ערליכע, וועלכע האבען א גוטען ווילען און פעהיגייטען צו ארבייטען לטובת הכלל. זאל זיך אלזא דער פשוטער יוד שטעלען די פראגע: אין וועלכען לאגער געפינט מען אזאלכע אנשי חיל?

די ערליכע תשובה קען נישט זיין קיין אנדערע ווי נאר: אין דער ציוניסטישער מחנה, דארט קאנצענטרירען זיך די בעסטע, פעהיגסטע יודישע כוחות.

דען ווער באשעפטיגט זיך מיט ריין יודישע פראגען? ווער אינטערעסירט זיך מיט יודישעד נויט, מיט יודישע פערפאלגונגען אין דער גאנצער וועלט ווי נאר יודען געפונען זיך, הן אין גלות והן אין ארץ ישראל?

ווער האט זיך באשעפטיגט מיט יודען און געקעמפט מיט מסירות נפש געגען אנטיסעמיטיזם בשעת דער וועלט-מלחמה און דערנאך ביז דעם היינטיגען טאג על כל צרה שלא תבא? ווער שאפט נוצליכע אינסטיטוציעס אין דער גאנצער וועלט פאר יודען? ווער ארבייט פארן אויפבוי פון ארץ ישראל? ווער האט געשאפען די באלפור-דעקלאראציע?

און דערפאר, ווען מיר ווילען שאפען א לעבענספעהיגע עכט יודישע קהלה, מוזען מיר קומען צום זעלבען מקור.

עס ווייסען איבריגענס אמבעסטענס די טארנער יודען, אז די ציוניסטישע ווירטשאפט אין דער קהלה איז געווען די ערליכסטע און די בעסטע — און אזוי ווי די געגנער פון ציוניסטישען בלאק האבען אים גארנישט זאכליכעס פארצוווארפען, האבען זיי שוין א פערטיג אויסגעפריווט מיטעל מיט וועלכען עס בענוצען זיך די שונאי-ציון ביי יעדע געלעגענהייט: „פרומקייט" — „פלשתים עליך ישראל", די ציוניסטען ווילען די קהלה טרפה'נען און דערפאר זענען זיי אסור לבא בקהל. דערמיט ווילען זיי טרעפען דעם נאאיווען יוד, וועלכער פארשטייט זיך נישט אויף די פארשידענע שמד-שטיקלעך. ליתר תוקף ברענגט מען אהער דעם פוסק האחרון, א פריש-געבאקענעם אגודה-צדיק (ביי די פריהעריגע וואהלען האט ער נאך אגיטירט אלס פשוטער בשר-ודם), וועלכער פסק'נט, אז צו וועהלען געגען „די פרייע" און פאר דער אגודה איז וויכטיגער ווי צו גיין צו כל נדרי.

איך וויל אייך, ליבער פרומער יוד, בולט באווייזען זייער צביעות און שקר; אז נאר השנאה, הקנאה והתאוה צום קהלה-בענקעל מדברת מתוך גרונם.

עס דערמאנט מיך א מעשה: נאך ביי די ערשטע סיים-וואהלען האבען אזאלכע 3 צדיקים זיך געסטארעט ביי אונזער רב הגאון מהר"מ אראק זצ"ל, ער זאל זיי געבען א בריף, אז פרומע יודען טארען נישט וועהלען א יודיש-נאציאנאלען יוד אין סיים אריין. מען איז געקומען צו מיר, איך זאל דערצו נישט צולאזען. קומענדיג צום רב ז"ל, זעה איך ווי די מענשען זענען אים מפציר און דער רב ווערט זיך דאגעגען. פאר מיר האבען זיך די לייט געהיטען און זענען שטילער געווארען. דער רב ז"ל דערזעהענדיג מיך איז אים אביסעל לייכטער געווארען און האט זיר פאר מיר פארקלאגט, אז די „קדושים" מוטשען אים שוין א צייט, זאגען אים צו גאלדענע בערג און דער עיקר, אז ער וועט מיט אזא בריף מקדש השם זיין און אבוועהרען די יודען פון שמד חו"ש.

איך האב באקומען מוט און זאג: „רבי! אין בין גענוג בעל דרך-ארץ צו וויסען, אז איך דארף ביי אייך א סך לערנען און דארף אייך עצות פרעגען און נישט איך זאל אייך עצות געבען, נאר אזוי ווי עס האנדעלט זיך אין הלכות צביעות ושקר, דא אבער, אין די דאזיגע הלכות, זענט איר נישט קיין בר-סמכא און דער רבי וועט מיר דערלויבען, אז איך זאל אים אויפקלערען: זעהט איר, רבי, דעם יוד מיט די דיוקנא קדישא און ירא-שמים פנים'על, דער האט אייך, רבי, פארקויפט אין ווארשע, צוזאגענדיג צו ברענגען פון אייך אזא בריף, דאמיט וועט ער די דאמאלסדיגע רעגירונגס-פארטיי העלפען און אזוי אויסנארענדיג די ממשלה ווי אייך, רבי, וועט ער דא באקומען דעם זאלץ-מאנאפאל.

דער צווייטער האט מיט דיזעלבע מיטלען אויסזיכט צו באקומען פאר זיך א פארדינסט אין קראקע.

דער דריטער ווידער, האט אייך שוין גאר ביליג פארקויפט, שוין פאר בלויז דירה געלד, דען דער קאנדידאט איז גראדע זיין בעל הבית.

אזוי, אז יעדער פון די „צדיקים" — וואס איך וויל נישט פורש בשמותם זיין — האבען איינציג אליין אין זינען זייערע פריוואטע אינטערעסען און אייך נארען זיי אויס".

דאס זעלבע איז מיט דער אגודה געזעלשאפט בנוגע דער קהלה און דאס וויל איך מיט אותות ומופתים באווייזען, אז עס האנדעלט זיך נישט אין פרייע — נישט פרייע, נאר אין תאוה און כבוד און ביי געלעגענהייט אויך אביסעל געלט.

ווער ווייסט דען נישט, אז אין דער צייט ווען ר' חיים אבערדאם איז געווען ראש הקהל און פרנסים זענען געווען כמעט לויטער חסידישע יודען, אט טאקע דעמאלט האט זיך די אגודה געפארעט אין די פארצימער, אז דווקא דר. קליין זאל זיין אין דער שפיץ. א פרייער אנשטאט א חסיד.

עס איז קיין סוד נישט דאס אויך ביי די היינטיגע וואהלען האט די אגודה איינגעלעגט וועלטען, אז דער זעלבער פרייער זאל דורכאויס קאנדידירען און אזוי ווי דערזעלבער האט נישט געוואלט אויסזיכטסלאז זיין קאנדידאטור צום קהל אויפשטעלען, האט מען אים צוגעזאגט א אנדערען שכר פאר זיין ארבייט — און אלס ערזאץ אויפגעלעבט די ליסטע עהרליך-לייב. אויס מורא אבער פאר די פרייע, ווערט באקעמפט די ליסטע פון ר' חיים אבערדאם און ר' מיכל שניידער און אונטערשטיצט ה' עהרליך-לייב. — נו, ווער וועט דען חלילה חושד זיין די אגודה אין צביעות און שקר?

פרומע יודען! דא האט איהר דעם בולטן באווייז, צו די כונה איז פרומקייט!

דאגעגען אבער איז א טאטזאך, וואס יעדער ערליכער יוד, וועלכער איז באקאנט אין די קהלה ענינים, וועט מודה זיין, אז אין דער צייט פון דער ציוניסטיש-מזרחיסטישער קהלה-ווירטשאפט איז אממייניסטען און אמבעסטען בעזארגט געווארען דוקא די רעליגיעזע הצטרכות'ן. דערפאר האט געזארגט דער מזרחי מיט דער הילף פון די ציוניסטען און אלע ביז דעמאלט פארנאכלעסיגטע רעליגיעזע אנגעלעגענהייטען זענען געארדענט געווארען על הצד היותר טוב.

וואלטען מיר מזרחים געהאט דעם מינדעסטען חשד, אז דער כאראקטער פון דער רעליגיעז-נאציאנאלע קהלה וועט דורך ציוניסטען ליידען, וואלטען מיר נישט מיט זיי קיין איין מינוט צוזאמען אין דער קהלה געארבייט. מיר זענען איבערצייגט, אז די ציוניסטען העלפען נאר בויען, ואין חכם כבר נסיון. וואלטען מיר געזעהען א טענדענץ צו ווירקען חו"ש אין דער קהלה געגען דת, פערפליכטען מיר זיך זאפארט צו זיין אין דער אפאזיציע. אבער לא תקום ולא תהי' ווי די פראקטיק פון יאהרען צוזאמענארבייט אין דער קהלה האט באוויזען.

אזוי איז בעזארגט געווארען אויפן בעסטען אופן דאס שפיטאל, בית זקנים, „צדקה", בית יתומים, גמילת חסדים קאסע. פון אמת'ן תורה שטאנדפונקט זענען די אויבן דערמאנטע ענינים אזוי וויכטיג ווי כשר פלייש עסען און עירובין.

אין ריין רעליגיעזע ענינים ווי כשר פלייש, אז מען זאל נישט פארקויפען אנשטאט כשר — טרפה פלייש, האט זיך די ציוניסטיש-מזרחיסטישע קהלה מעהר מיה געגעבען און נאך שווערע ארבייט מיט ערפאלג איינגעפירט כשרע יאטקעס.

א אונארדנונג האט געהערשט מיט די עירובין. יעדען פרייטאג איז געווען צו טון מיט איבערגעריסענע עירובין, וועלכע זענען נישט פאכמעניש, נאר בטלניש געמאכט געוועזען. ערשט מיר האבען מיט גרויסע קאסטען די ערובין געארדענט.

צוליב מאנגעל פון א גוט איינגעארדענטען בור פאר די מקואות איז תמיד געוועזען שאלות און ספקות. ערשט מיר האבען מיט גרויסע קאסטען דאס מתקן געווען.

ווער, אויב נישט דאס ציוניסטישע קהל, האט געבראכט קיין טארנע דעם גאון און צדיק הרב אראק זצ"ל.

מיר האבען געזארגט, אז עס זאל זיין א ישיבת הדיינים, א בי"ד שטוב, ווי עס איז איינגעפירט בכל תפוצות ישראל.

מיר האבען געגעבען די איניציאטיוו אויפצובויען די תלמוד תורה. אהן אונזער מיטהילף וואלט נאך היינט געשטאנען א חורבה און די תלמוד תורה וואלט שוין לאנג בטל געווארען.

אפילו אז די יונגלעך פון דער פרעמד, וואס זיצען און לערנען, זאלען האבען ווי צו שלאפען, האבען אויך מיר און נישט קיין אנדערער געזארגט.

איך וויל דערמיט נישט בעהויפטען, אז מיר זענען די פרומסטע, נאר אז מיר זענען די ערליכסטע, פאראנטווארטונגספולסטע און די פעהיגסטע. דאס ווייסען דאך אלע, וואס ווילען וויסען דעם אמת. דערפאר האב איך נישט קיין מורא פאר די אלע פלאפלערייען פון די צבועים, שקרנים, המתעטפים באדרת שער למען כחש, נאר איך האב רוהיג פארטרויען צו די טארנער וועהלער, אז אין דעם טאג פון די וואהלען וועלען זיי שטימען פאר דער ליסטע פון ציוניסטישען בלאק נר. 1

וואלף געצלער

צו באקעמפן מיר די „ארטאדאקסיע"?

מיר שרייבען „ארטאדאקסיע" מיט גענזעפיסלעך, ווייל נאר וועגען דער מכלומר'שטער ארטאדאקסיע ווילען מיר איצט רעדען דען דער טייל באפעלקערונג, פאר וועלכע די רעליגיע איז א הייליקייט און לעבענסאינהאלט, דער טייל בילדעט בכלל נישט קיין שום פאליטישען לאגער און איז איבערהויפט נישט קיין פרינציפיעלער געגנער פון ציוניזם. יודען באמת פרומע זעהען מיר אין דער יודישער גאס צווישען אלע פאלקס-שיכטען. עס זענען פארהאנען פרומע סוחרים, פרומע בעלי מלאכה, אפילו פרומע ארבייטער און נישט זעלטען איז אויך דער טיפ פון א פרומען יודישען אינטעליגענט. יעדער דריקט נאטירליך אויס זיין רעליגיאזיטעט און פרומקייט אויף זיין שטייגער. פארשטייט זיך, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט אין איהרע רייען א גאנץ באדייטענדע צאהל פרומע יודען אין די „מזרחי", וועלכע שטייען מיט זייער פרומקייט גאר נישט נידריגער ווי דער פרומסטער פון „קלויז" און „אגודה".

קיין שום באמת פרומער יוד פארלאנגט אבער נישט עפיס א לוין פאר זיין פרומקייט, די יודען וועלכע שטעלען ארויס די תורה און דת אלס פאליטישע קאמפס-פאראלע, דאס זענען פשוטע צבוע'קעס, וועלכע אונטער דער מאסקע פון רעליגיע שטרעבען ווי צו גאנץ נידריגע, קאנקרעטע, בכלל נישט הימעלדיגע צילען...

אויב איהר וועט גוט באטראכטען איבעראל די דאזיגע „רעליגיעזע פאנאטיקער" וועט איהר זיך איבערצייגען, אז דאס זענען פשוטע אינטריגאנטען און קאריערע זוכערס, וועלכע מיט זייער „הייליגען קאמף" זענען זיי נאר מחלל את השם. א באמת פרומען יוד נעמט אן א ציטער פאר זייערע מעשים, און מיט אבשיי ווענדעט ער זיך אב פון די דאזיקע העלדען, וועלכע זענען נאר אויסען זייערע פריוואטע אינטערעסען.

יעדער פאנאטיזם קאן צוואר ברענגען צו שלעכטע רעזולטאטען, נור טאמער האבען מיר אבער צו טוען מיט א פאנאטיקער פון א געוויסער אידעע אדער אמונה, מיט א פאנאטיקער א עהרליכען, אויפריכטיגען און טיפגלויבענדיגען, מוזען מיר בויגען דעם קאפ פאר איהם מיט דרך ארץ, אלס א מענש וועלכער איז טיף איבערצייגט אין דעם אמת פון זיינע פרינציפען. אזא פאנאטיקער דארף מען אויפקלערען און איבערצייגען.

אונזער רעליגיעזע פאנאטיקער, די גרויסע מארטירער פאר דער יודישער אמונה זענען געוועזען און וועלען זיין דער שטאלץ פון גאנצען יודענטום. זיי זענען אומגעקומען אויף קדוש השם אויף די שייטערהויפענס און מיט „שמע ישראל" האבען זיי אויסגעהויכט זייער נשמה פאר דעם יודישען דת. זיי זענען דורכגעגאנגען די גרעסטע צרות און מאטערנישען. זיי האבען מקבל געווען באהבה די שרעקליכסטע פיינונגען און פארפאלגונגען, ווייל טיף געגלויבט האבען זיי, הייליג איז זיי געוועזען דער יודישער דת, טייער איז זיי געוועזען די יודישע תורה.

היינט האבען מיר אויך א זאלכע יודען. דאס זענען אבער

1 אלע רעליגיעזע יודען שטימען פאר דער ליסטע פונם ציוניסטישען בלאק נר. 1

נישט די "מאכערס", וועלכע אויסערליך ווייזען זיי זיך פאר פרומע און אין הארץ טראגען זיי שקר און בעטראָג.

פעהיג צו אלע געמיינע מעשים ברענגען זיי נאר שאדען און בזיון דעם יודישען פאלק, ווייל אונזערע שונאים קלייבען זיך תמיד אויס די ערגסטע פון אונז, בכדי זייערע מעשים ארויפצולעגען אויף דער גאנצער יודישער באפעלקערונג.

און איצט איז א וואונדער אז די אזויגערופענע "ארטאדאקסיע" קלויבט זיך אויס אלס אפוטרופסים, מענשען, וועלכע האבען קיין שום שייכות נישט מיט יודישע רעליגיע? עס גענוגט בלויז צו זיין א געגנער פון ציוניזם קאן מען שוין ווערען נישט נאר בלויז א געטרייער בן-ברית נאר א אנגעזעהענער פיהרער פון דער "ארטאדאקסיע". מעגסט שפייען אויף יעדע רעליגיאזיטעט, מעגסט צערייסען אלע פּעדים, וועלכע פארבינדען דיך מיטן יודענטום, טאמער ביזט דו נאר א שונא-ציון, קאנסט דו שוין זיין א ליבער חבר און א בכבוד'יגער רעפרעזענטאנט פון דער "ארטאדאקסיע". דער עיקר זאלסט דיך נאר גוט אויסקאנען אין מסירות אויף ציוניסטען ביים פריץ, זאלסט דיך גוט אויסקענען אין הלכות בגידה פון יודישע פאלקס-אינטערעסען.

די דאזיגע "ארטאדאקסיע" האט פיינט די ציוניסטען, ווייל מיר ציוניסטען דעמאסקירען זיי אויף שריט און טריט, מיר ווייזען דעם פאלק זייער פרצוף, מיר רייסען פון זיי אראב די מאסקע פון הייליקייט און בזה האופן פארשליסען מיר זיי דעם וועג צו דער ממשלה אין דער יודישער גאס, וועלכע דינט זיי פאר א גוט מעלקענדיגע קוה...

די אָטאָ "ארטאדאקסיע" וועלען מיר באקעמפען מיט דער גרעסטער עקשנות ביי דער איצטיגער וואהל-אקציע. עס וועט נישט העלפען, אויב אויף דער ארטאדאקסישער ליסטע געפונען זיך אויך ארענטליכע מענשען, ווייל דער, וואס פארבינדעט זיך מיט אינטריגאנטען, מוז אויך אלס א זאלכער באטראכט ווערען.

כל זמן די באמת פרומע יודען וועלען זיך נישט עפענטליך אבזאגן פון די דאזיגע אפוטרופסים, וועלכע רעדן און טוען אין זייער נאמען, כל זמן זייער רעליגיאזיטעט איז א פראבלעמאטישע און שטייט אונטער א גרויסען פראגע-צייכען. אזוי לאנג וועט אויך אונזער קאמף מיט דער "ארטאדאקסיע" זיין אומרחמנות'דיג און ריקזיכטסלאז.

ח"ה

—o—

די אויפגאבען פון דער קהלה

די איצטיגע וואהלען צו דער קהלה ווערען געפירט ריין און ערליך א דאנק דער דעצידירענדער השפעה פון די ציוניסטען און דער וואהל-קאמיסיע, וועלכע לאזען נישט צי צו קיין שום מאכינאציעס מיט וועהלער און קאנדידאטען ליסטען. די דאזיקע וואהלען וועלען געבען א אמת'ע רעפרעזענטאנץ פון דער גאנצער טארנער יודישער באפעלקערונג.

וועלכע זענען די אויפגאבען פון א יודישער קהלה אין די היינטיגע שווערע צייטען?

די ביז איצטיגע קהלה ערפולט לחלוטין נישט די אויפגאבען, וועלכע עס פארלאנגט די היינטיגע צייט. די ראהמען און באגריפען וועגען דער קהלה זענען געבליבען באשרענקט ווי מיט לאנגע יאהרען צוריק. אלץ ווייטער בלויז שחיטה, מקוה, בית הקברות, עירובין, רבנות א. ד. ג. אפשר איז דאס אמאל גענוג געוועזען. אבער היינט, בעת דעם ראדיקאלען איבערבוי פון דער גאנצער סאציאלער און קולטורעלער סטרוקטור פון דער יודישער באפעלקערונג, בעת איבער דער גאנצער וועלט האט זיך צעגאסען א שטורמישע פאלע פון אנטיסעמיטיזם און יודען ווערען ארויסגעשטויסען פון זייערע לעצטע ווירטשאפטליכע פאזיציעס — לאסטעט אויף דער יודישער קהלה, אלס איינציגע עפענטליך-רעכטליכע רעפרעזענטאנץ פון דער יודישער באפעלקערונג א סך גרעסערע און אומפאנגסרייכערע אויפגאבען.

די קהלה מוז ענטוויקלען א ברייטע אקציע פון סאציאלער הילף.

נישט בלויז געבען נדבות, נאר שאפען ארבייטס-און פרנסה מעגליכקייטען, ארויסהעלפען געפאלענע סוחרים און בעלי-מלאכות בכדי זיי זאלען ווייטער קאנען עגזיסטירען און לעבען פון אייגענער עהרליכער ארבעט און מיה. די קהלה האט אויך די אויפגאבע צו זארגען, אז די נאך יונגע און ארבייטס-פעהיגע בעטלער זאלען צוגעפיהרט ווערען צו א פראדוקטיווער פרנסה. דאס גאנצע ארימע אונטערשטיצונגסוועזען און בעזונדערס קמחא דפסחא און קוילען אקציע דארף רעפארמירט ווערען.

ארימע זקנים, קראנקע און יתומים און בכלל ארימע דארפען געפונען שוץ און הילף אין דער קהלה. עס דארף געשאפען ווערען א פאלקס-קיך, א הויז פאר דאכלאזע. דאס יודישע שפיטאל דארף גרינדליך רעפארמירט ווערען, ווייל די איצטיגע פערהעלטעגישען אין יודישען שפיטאל זענען ווייט פון צו זיין בעפרידיגענדע.

דער אונבעמיטעלטער קראנקער, וואס דארף נאך נישט דאס שפיטאל, זאל אויסער דעם אמבולאטאריום — אויך בעקומען רעצעפטען גאנץ בחנם אדער כאטש א צושטייער פון דער קהלה-קאסע.

דער מושב זקנים מוז פארגרעסערט ווערען, כדי צו קאנען אויפנעמען נייע זקנים, פאר וועלכע עס איז איצט נישטא קיין פלאץ און פאר אונהיילבארע קראנקע דארף בעשטימט ווערען א ספעציעל צימער.

די גמילת חסדים-קאסע עגזיסטירט כמעט שוין נישט מעהר. די דאזיגע קאסע וואס האט צעהנדליגער אין הונדערטער געפאלענע בעלי-מלאכות, קליינע סוחרים און קרעמער פשוט געראטעוועט פון גענצליכען אונטערגאנג — האט אויפגעהערט צו עגזיסטירען, זייט דער צייט ווען די "אונפארטייאישע" צוזאמען מיט די אגודה-פארזארגער האכען איבערנעמען די ממשלה אין דער קהלה. די דאזיגע אינסטיטוציע מוז ווידער געהעריג פונקציאנירען און ענטוויקלען א ברייטע אהנפראצענטיגע קרעדיט-טעטיקייט צווישען דער ארימער בעפעלקערונג, בכדי איהר צו דערמעגליכען ארויסצובעקומען פרנסה פון אייגענע ארבייטס-ווארשטאטען.

די רעליגיעזע ענינים דארפען ווערען באפרידיגט און באהאנדעלט ערנסט און עהרליך, אבער נישט אלס ענין פון מסחר און פאליטישע מאכינאציעס. די קהלה דארף באפרידיגען אלע באדערפענישען פון דער גאנצער יודישער באפעלקערונג, הן נאציאנאלע, קולטורעלע והן רעליגיעזע און סאציאלע.

ארץ ישראל שפילט היינט א קאלאסאלע ראלע אין לעבען פון א יעדען יוד. א יעדער יוד איז בלוטיג פארינטערעסירט, אז דער אויפבוי פון ארץ-ישראל זאל געהען וואס שנעלער און בעסער. דערפאר דארף די קהלה אויך זיך משתתף זיין אין דעם בוי.

די יוגענד וואס פארט קיין א"י מוז זיין געהעריג פארבעריייט צו איהר שווערער פיאנירישער מיסיע, וואס זי האט דארט צו ערפולען. דערפאר דארף די קהלה אנטייל נעמען און שאפען מעגליכקייטען פון הכשרה פאר דער דאזיגער יוגענד. די קהלה דארף אויך ערפילען וויכטיגע אויפגאבען אין ענין פון עמיגראציע קיין ארץ-ישראל און אויך אנדערע לענדער.

א גרויסע ראלע דארף די קהלה ערפולען אויפן געביט פון חנוך, הן פון דער מענליכער ווי אויך ווייבליכער יוגענד.

דאס יודישע שולוועזען הן רעליגיעזע והן וועלטליך-נאציאנאלע דארף ווערען געהעריג סובווענציאנירט. מיר מוזען האבען יודישע האנדעלס און האנטווערקער-שולען — שולען ווי מען זאל מקיים זיין דעם מאמר חז"ל טוב תורה עם דרך ארץ.

די תלמוד תורה דארף זיין א אינסטיטוציע פון א אלגעמיינעם כאראקטער. מען דארף דארט ארייננלאזען א ביסעל ליכט. עס דארפען דארט צוגעלאזט ווערען אויך למודי חול, בכדי דאס ארימע קינד זאל זיך שפעטער קאנען לייכטער א עצה געבען אין לעבען.

עס מוז אויך איינטרעטען א ענדערונג אין מעטריקאל-אמט. ווי אזוי עס איז ביז איצט געפירט ווייס א יעדער, וואס איז אמאל געקומען אין קאנטאקט מיט דעם אמט אין טארנע. קהל מוז טראכטען אז עס זאל א סוף נעמען מיט דעם אלעם.

דאס זענען די אויפגאבען פון א קהלח אין דער היינטיגער צייט און דאס איז דאס פראגראם פון ציוניסטישען בלאק נר. 1., וועלכער וועט אנשטרענגען אלע כוחות, בכדי דאס דאזיגע פראגראם צו רעאליזירען, אויב ער וועט האבען א מאיאריטעט אין דער יודישער קהלה.

מיר זענען זיכער, אז די יודישע וועהלער וועלען ווי תמיד שטיצען אונזער פראגראם און שענקען פערטרויען די פארשטעהער פון די ציוניסטישע ארגאניזאציעס, וואס קעמפען שטאלץ און מוטיג פאר די יודישע רעכט.

מ"ן

פון וואהל-יריד

נייע שטערנס

אויפן טארנער הימעל האבען זיך באוויזען נייע שטערנס. נייע אפוטרופסים ווילען באגליקען דאס טארנער יודענטום. ר' יהושע עהרליך, ר' יחזקאל פאסטראנג און ר' גבריאל גערסטען האבען זיך אנגעגארט די לענדען און רייסען איין וועלטען, בכדי צו באקומען א בענקעל אין קהל.

מילא ר' גבריאל גערסטען קאנדידירט שוין צום דריטען מאל. קיינער ווייסט צוואר נישט וואס ער זוכט דארט. ער וויל דאכט זיך האבען א חזקה צום... קאנדידירען און צום... דורכפאלען. צו קאנדידירען קען איהם קיינער נישט שטערען. אדרבא. זאל מען האבען אין די דאזיגע שווערע צייטען א גוט מאטעריאל צום לוסטיג מאכען, אבער צום דורכפאלען וועט ער נישט האבען קיין שווערע מיה. די טארנער יודען וועלען איהם דאצו מיטהעלפען. זיי וועלען פשוט אויף אים נישט שטימען און בעזהי"ת וועט ער אויך איצט בלייבען זיצען אין דער היים.

וואס זוכען אבער ר' יהושע עהרליך און ר' יחזקאל פאסטראנג? עס זעהט אויס, אז זיי האבען שוין גארנישט קיין אנדערע דאגות און דאס קהל-בענקעל פעהלט זיי פשוט צום בריאות. פארהאן פארשידענע תאוות אויף דעם עולם הזה. מאנכע האבען א תאוה צום עמוד-ברעטעל, צו ששי אדער צו א מזרח-שטאט מאנכע ווידער צו א כוסה, א קערטעל אדער צום מין היפה. ר' יהושע עהרליך און ר' יחזקאל פאסטראנג האבען א תאוה צום קהל-בענקעל און טאמער כאפט אן דער יצר הרע איז נישטא קיין עצה. פארפאלען. איבריגענס פארוואס נישט? אנשים חשובים תלמידי חכמים, בעלי צדקה, בעלי טובה. פארוואס זאלען זיי טאקע נישט זיין קיין פרנסים, פארוואס זאלען זיי טאקע נישט געהערען צו די פני העיר?

די טארנער יודען אבער זענען בעלי קנאה ר"ל. זיי פארגינען נישט קיין מענש אביסעל כבוד און פארגעניגען. זיי האבען נישט קיין פארשטענדניש פאר גרויסע פארדינסטען און קאנען נישט געהעריג אבשאצען ווערטפולע מענשען און דערפאר וועלען ר' יהושע עהרליך און ר' יחזקאל פאסטראנג נעביך מוזען בלייבען זיצען אין דער היים און ווייטער בלייבען פשוטע בשר-ודם'ס און זייער תאוה צום קהל-בענקל וועט נעביך נישט ווערן באפרידיגט.

די קהלה וואהלען און... כל נדרי

די אגודה שוויצט נעבעך אזוי ווי אין תמוז, רייסט איין וועלטען און ארבעט אויף אלע קעסעל-כלים. זי איז לא עלינו קראנק און שוואך, זי קנאפט זיך אבער די באקען, בכדי מען זאל מיינען אז זי איז געזונט און שטארק.

תורה און דת — ווער גלויבט זיי דען שוין היינט. עס איז שוין א ארגומענט וואס איז ארויס פון דער מאדע און פארלוירען די ווירקונג. אפילו אין זשענדזשין לאכט מען פון זיי און מען טרייבט זיי ארויס.

זיי האבען אבער דאך נישט קיין ברירה. אז מען האט נישט קיין נייע בעקעשע מוז מען געהען אין די אלטע. און היות די אלטע בעקעשע איז צעריסען, מוז מען מאכען לאטעס. און די אגודה האט טאקע געמאכט א פאר לאטעס און דוקא נישט פון דעמזעלבען מין סחורה. זי האט געמאכט בלאקען מיט יחזקאל פאסטראנג און יהושע עהרליך. מיט חיים אבערדאם — נישט. ער איז נישט קיין כשר'ער ארטאדאקס...

די אגודה שרייט, אז וואלף געצלער מיט די ציונים ווילען די תורה און דת עוקר מן השורש זיין און די אגודה מיט יהושע עהרליך געהען זי ראטעווען.

לעכערליך און קאמיש.

די אגודה האט זיך געברענגט צו הילף א "רב", וועלכער איז א ספעץ פאר טארנער וואהלען. ער האט שוין אמאל געפירט אין טארנע וואהלען. נאר דעמאלט איז ער נאך נישט געוועזן קיין "רב", נאר געהאט א קליין בערדעל מיט קורצע פאות און א גזשיווקעלע און אין פרייע שעה'ען האט ער אויך עוסק געוועזן אין ענינים פון עולם הזה. היינט איז ער שוין רב. דער דאזיגער רב האט געפסקנט, אז שטימען אויף דער אגודה און געגען די "פרייע" איז וויכטיגער ווי צו גיין צו כל נדרי. באמת א וואוילער רב, ער קאן זעהר גוט פסקענען. אבער צי ביי אזא מין פסק'ענען קאן נאך עמיצער גלויבען, אז די אגודה האנדעלט זיך וועגען תורה און דת. זיכער נישט.

דער לאנגיעריגער גבאי איז טעמפעל

הוטער באהויפטעט, אז זיין צוגעהעריקייט צו פ. פ. ס. שטייט גארנישט אין סתירה מיט זיין יודישקייט און אז ער איז א גוטער יוד. אלס באוויז גיבט ער אן, אז במשך פון לאנגע יאהרען איז ער א גבאי אין טעמפעל. באמת א גוטער באוויז...

הוטער האט עפיס נישט קיין מזל ביי די איצטיגע וואהלען. אלעס געהט איהם קאפויר. פון אלע זייטען רייסט מען פון איהם שטיקער. דער בונד האט זיך אויף איהם פארלייגט. א טייל בעלי מלאכות קאנדידירען אויף אנדערע ליסטעס און אין "יד חרוצים" אליין האט ער אויך א אפאזיציע. עס געהט איהם עפיס נישט ביי די איצטיגע וואהלען, כאטש פון דער אנדערער זייט איז דעם ה' הוטערס ליסטע זעהר פאָפולער צווישען די ארבייטער ספערען.

דער פארשטערטער שלום-בית

דער שלום-בית אין פועלי-ציוניסטישען בלאק איז פארשטערט געווארען פון ערשטען מאמענט אן. דער גאנצער בלאק איז — זעהט אויס — געווען א פעהלגעבורט. לעצטענס איז ווידער געקומען צו א אינצידענט צווישען די פארטנערס מכוח די פראגראמאטישע פלאטפארם צו די וואהלען. די רעכטע פועלי ציון האט פארלאנגט נאציאנאלע אויפלעבונג און א נאציאנאלע היים אין ארץ ישראל און די לינקע פועלי ציון האט פארלאנגט נאר א ארבעטער-צענטער אין ארץ ישראל. דער סוף איז געווען, אז געבליבען איז ביי א ארבעטער צענטער און פון דער נאציאנאלער היים האט מען רעזיגנירט...

א בילינע רפואה

קאפיטאליזם, פאשיזם, אנטיציוניזם, רעאקציע — דאס זענען די בונדיסטישע קאמפס-לאזונגען אין דער איצטיגער וואהל-אקציע צו דער קהלה. אויף די אלע "חולאת'ן" האט דער "בונד" נאר איין רפואה — שטימען אויפן "בונד". אויב דער "בונד" וועט זיגען ביי די איצטיגע וואהלען וועט זיין א גן-עדן אויף דער וועלט און די אלע חולאת'ן וועלען פארשווינדען ווערען. באמת א ביליגע רפואה...

ח"ה

1 **יודען! וועהלער!** 1

העלפט צו פארטרייבען פון דער יודישער גאס די אגודה קליקע!
דערלויבט נישט, אז צו דער מאכט אין דער קהלה זאלען
קומען קאמפראמיטירטע יחידים! שטימט פאר דער ליסטע נר. 1

נאך זעקס יאהר...

נאך זעקס-יעריגער שעדליכער קאמיסארען ווירטשאפט אין דער קהלה, וועלען מיר זונטאג דעם 6 סעפטעמבער האבען די מעגליכקייט צו וועהלען א קהלה-פארוואלטונג, וועלכע וועט זיך שטיצען אויפן פארטרויען פון דער גאנצער יודישער באפעלקערונג און וועלכע וועט פאר דער דאזיגער באפעלקערונג זיין פאראנטווארטליך פאר אירע מעשים. דער קאמף ארום דער קהלה אין טארנע געפינט זיך ענדליך אין א דעצידירענדען שטאדיום און וועגען דעם אויסגאנג פון דעם קאמף וועט דעצידירען נישט קיינער נאר דער וועהלער.

זעקס יאר זענען שוין פאריבער זייט מען האט די געוועהלטע פארוואלטונג אויפגעלעזט. פארשידענע אינטריגאנטען, מוסרים, קאריערע-זוכער האבען נישט געקאנט ליידען, אז אין דער קהלה האט געהערשט ארדנונג. מיט אלע כוחות האבען זיי זיך געשטיפט צום זשלויב און מיט פארשידענע מיטלען האבען זיי אויסגעפועלט, אז מען האט די לעגאל געוועהלטע קהלה אויפגעלעזט און די ממשלה אין דער קהלה האט מען זיי איבערגעגעבען.

און זיי האבען טאקע געפיהרט די ממשלה אין דער קהלה ביד רמה. געריסען פון אלע זייטען. רבנים, דיינים, מגידים, שוחטים און סתם פאסטענס, ווי אויך פעטע סובווענציעס פאר אייגענע אינסטיטוציעס, אפטמאל גאנץ פיקטיווע און ווען עס האט שוין אויסגעפעהלט פירמעס פאר געלד נעמען, האט מען געשאפען א נייע פירמע N. N. – מיט איין ווארט, מען האט געמאלקען די קהלה-קיה וויפיל עס האט זיך נאר געלאזט. און היות א יעדער פון די „שטאט-באשיינער" מיט די יראת-שמים אויגען האט געוואלט ארויסבאקומען וואס מעהר – האבען זיי זיך ביים פארטיילען גאנץ אפט גוט צעקריגט און געלאפען צום פריץ זיך באקלאגען. איינער האט געגען צווייטען אינטריגירט, ווילענדיג ארייכאפען די גאנצע ממשלה. אין ווייל דער אפעטיט פון די דאזיגע אדונים איז געוואקסען פון טאג צו טאג – איז אלץ וואס זיי האבען געהאט ווייניג געווען.

און היות קאמיסארען זענען נאר אבהענגיג פונם חסד פון פריץ און היות דאס דאזיגע חסד איז אבהענגיג תמיד פון פארשידענע גינסטיגע אדער אונגינסטיגע קאניונקטורען – דערפאר האבען זיך די קהלה-קאמיסארען זעהר אפט געענדערט, אזוי ווי בילדער אויף דער פילם-טאשמע. צוערשט איז געקומען דאס קאמיסאריאט פון דר. זילביגער, וועלכער האט זיך בארימט געמאכט מיט זיין קרוציאטע געגען אלעם וואס האט געשמעקט מיט ציוניזם ועל כולם מיט זיינע N. N. פאזיציעס. דערנאך איז דר. קליין, דער באשיינער און באשיצער פון דער אגודה, געווארען דער שטאט-פארזארגער. דערנאך איז דורך א קורצער צייט געוועזען קאמיסאר דר. באזלער, וועלכען מען האט ארויסגעביסען נאך א קורצער צייט, ווייל ערליכע און אונפארטייאישע ווירטשאפט איז פאר זיי פשוט סם, וועלכען זיי האבען נישט געקאנט פארדייען קיין לענגערע צייט. עס קומען ווייטער קאמיסאריאטען פון ר' חיים אבערדאם, וועלכער האט דורכגעפירט וואהלען, נאר היות די ציוניסטען האבען אויך ביי די וואהלען געזיגט, האט זיך די געוועהלטע פארוואלטונג נישט געקאנט קאנסטיטואירען. עס איז דאן געקומען דאס קאמיסאריאט פון דר. אפנער און איצט ווידער דאס קאמיסאריאט פון דר. באזלער, וועלכער פירט איצט אדורך ערליכע און כשרע וואהלען.

איצט שטייען מיר פאר דעם שלוס-אקט. איינמאל פאר אלעמאל וועט פארענדיגט ווערען די קאמיסארען-ממשלה, וועלכע האט חרוב געמאכט די קהלה. דען א חוץ דעם וואס די ערשטע קאמיסאריאטען האבען געפירט א רויב-ווירטשאפט, פארשוועדעט געלד אויף פארטיי און גרופען צוועקען, אויף באלוינונגען פאר „פארדינטע", „אנשי שלומנו" און א חוץ דעם וואס די ערשטע קאמיסאריאטען האבען פארוואנדעלט די קהלה אין טארנע פאר א אייגענעם פאלווארק, פון וועלכען מען האט געצאפט וויפיל מען האט געקאנט – קאן נישט קיין פראוויזארישע פארוואלטונג, וואס געפינט זיך תמיד אין א אונזיכערען צושטאנד, אויף וועלכער עס הענגט תמיד א דאמאקלעס שווערט – נישט ערפילען די אויפגאבען, וועלכע עס לאסטען אויף א יודישע קהלה אין די היינטיגע שווערע צייטען.

די קהלה אויב זי וויל פיהרען א פלאנמעסיגע, אויף ברייטע יסודות באגרינדעטע ארבייט, מוז פיהרען א נארמאל לעבען, אהן קריזיסען און ערשיטערונגען.

איצט וועט די קהלה באקומען אט די געזונטע יסודות פאר ווייטערער ארבייט.

מיר ציוניסטען גייען מוטיג אין וואהל-קאמף. די גרויסע וועהלער-מאסען האבען שוין אייניגע מאל באוויזען, אז זיי שטייען אין אונזער לאגער, אז זייער פארטרויען צו אונזער פראגראם און אונזערע פיהרער איז שטארק און אונערשיטערט. די יודישע באפעלקערונג ווייסט, אז די ציוניסטען ארבייטען מיט מסירות נפש לטובת הכלל, פאר אלע, אהן אונטערשיד פון קלאסען-צוגעהעריקייט און בערוף. און לטובת וועמען ארבייטען אונזערע געגנער, האט די באפעלקערונג זיך געקענט איבערצייגען אין משך פון די לעצטע 6 יאהר, ווען זיי אליין האבען געפירט די ממשלה אין דער קהלה. נאר כבודים און פריוואטע אינטערעסען האבען זיי אין זין. אונטער דער מאסקע פון תורה און יראה, אונטער דער מאסקע פון דת און פרומקייט זוכען זיי נאר פריוואטע נוצען.

די אלע גאטס - קאזאקען וועלען אויך איצט קומען צו די וועהלער און שטורמען, אז מען מוז ראטעווען די תורה, וואס איז מכלומרשט אין געפאהר מצד די פרייע ציוניסטען. די וועהלער אבער דארפען וויסען, אז דאס אלעס איז נישט מעהר ווי צביעות און שקר, אז זיי מיינען נאר בענקלעך און פריוואטע אינטערעסען.

אין דער אמתן דראהט נישט קיין שום געפאהר דער תורה און דת. דאס ווייסען זעהר גוט די אלע „ארטאדאקסישע" טוערס און די אמתע פרומע יודען לאכען און שפאטען אויס די צבוע'קעס און זענען עמפערט אויף די „עסקנים" וואס מאכען אויס דער תורה א ענין פון פאליטיק און האנדעל.

די טארנער יודישע באפעלקערונג האט ביי יעדע געלעגענהייט ארויסגעוויזען, אז זי איז פאליטיש רייף, אז מען קען איהר נישט פארבלענדען די אויגען מיט פראסטע בבא-מעשיות, תמיד האט זי ארויסגעוויזען אונבאגרענצטען פארטרויען פאר די יודיש-נאציאנאלע פאהן און די ציוניסטישע פיהרער.

מיר גלויבען און האפען, אז אויך ביי די איצטיגע וואהלען וועלען אונזערע טרייע וועהלער אונז פיהרען צום נצחון איבער פעררעט און פאלשקייט און אלע וועלען שטימען אויף דער ליסטע פון ציוניסטישען בלאק נר. 1

מ"ן

דער „רב" האט געפסק'נט...

די אגודה אין טארנע איז ארייגעפאלען און יאוש. זיי האבען מורא פאר דעם טאג פון די וואהלען. זיי האבען מורא אז דער טאג פון די וואהלען, וועט ענדליך ארויסווייזען מיט ציפערן אז זיי האבען נישט קיין שום השפעה און קיין שום אנהענגער צווישען דער ארטאדאקסיע אין טארנע, אז די אגודה איז נישט מעהר ווי א קליין הייפעלע שרייערס, וואס זוכען בענקלעך. דערפאר רייסט זי ממש איין וועלטען, בכדי זיך צו ראטעווען פון פאליטישען גענצליכען אונטערגאנג אין טארנע.

די אגודה שרייערס בענוצען זיך מיט כל מיני מיטלען און מאביליזירען אלע כוחות בכדי ארויסצונארען פון דער יודישער ארטאדאקסיע די שטימען. זיי האבען זיך ארויפגעזעצט אויפן רעליגיעזן פערדל אויף וועלכען זיי ווילען ארייגרייטען אין דער קהלה שטוב אריין.

צו ארויסהילף האבען זיי זיך געברענגט א „רב" וועלכער האט אויף א פערזאמלונג פון חסידים צוזאמענגערעד אזויפיל נארישקייטען, אז די פאר מנינים יודען וואס זענען דארט געוועזען האבען פשוט חוזק געמאכט אויס דעם „רב" און זיינע דבורים.

מילא נארישקייטען – וואלט שוין געוועזען א קלייניקייט. מיר זענען שוין דאצו געוואהנט. קיין גרויס חכמות האבען מיר איבערהויפט נישט דערווארט פון די דאזיגע אגודה פארזארגעס. יעדער גיבט דאס וואס ער האט... אבער דער דאזיגער אגודה רב האט זיך דערלויבט אויף א אונערהערטען חלול הקודש, וועלכען מען מוז עפענטליך צוריקווייזען און דעמאסקירען. ער האט נעמליך געזאגט, אז

געהען שטימען געגען די „פרייע" און פאר דער אגודה איז וויכטיגער ווי צו געהען צו כל נדרי.

א אונערהערטע חוצפה, א אונערהערטער חלול הקודש! א קהלה בענקעל פאר א אגודה-פארזארגער איז וויכטיגער ווי כל נדרי.

א חרפה און א שאנד!

ווי קאן מען נעמען איינס פון די גרעסטע רעליגיעזע הייליגטימער און בעשמוצען אין ברודיגען וואהל-קאמף און נאך דערצו א מענש וואס רופט זיך רב.

פון דעם דרינגט שוין בולט ארויס דאס וואס מיר באהויפטען תמיד, אז די אגודה האנדעלט זיך גאר נישט וועגען תורה און דת נאר וועגען בענקלעך און כבודים און ביי א געלעגענהייט אויך פריוואטע און פארטיי-אינטערעסען. תורה און דת איז נישט מעהר ווי א פאראוואן אונטער וועלכען זיי פארדעקען זיך, נישט מעהר ווי א מיטעל צום ציעל – א מיטעל מיט וועלכען זיי ווילען פארבלענדען די אויגען – א באוויין: זיי שטעלען העכער זייערס א קהלה בענקעל ווי כל נדרי.

דערפאר מוזען אלע רעליגיעזע יודען שרייען פעסט און הויך: אוועק פון אונזער הייליגער תורה און דת, בעשמוצט נישט אונזערע הייליגטימער איז אייער האמה פאר בענקלעך. מיר האבען אייך גוט און ווייסען, אז פרומקייט ליגט אייך נישט אפילו איז דער לינקער פאה, אז אייך האנדעלט זיך נאר וועגען פשוטע גאנץ געוועהנליכע אינטערעסען.

אלע רעליגיעזע יודען דארפען אין טאג פון די וואהלען שטימען נאר אויף דער ליסטע פון ציוניסטישען בלאק נר. 1 מיט ר' וואלף געצלער בראש. די דאזיגע ליסטע גיבט א גוואראנציע פאר עהרליכע און ראציאנעלע ווירטשאפט אין דער קהלה. די דאזיגע ליסטע פערזיכערט, אז אלע רעליגיעזע באדערפעניששען פון דער יודישער באפעלקערונג וועלען באפרידיגט ווערען גלייך ווי אלע באדערפענישען פון סאציאלען און קולטורעלען כאראקטער. די דאזיגע ליסטע ליציטירט זיך נישט מיט תורה און דת, ווייל רעליגיעזע הייליקייט טאר מען נישט מישען אין פאליטישען קאמף און טאר נישט זיין קיין מיטעל פאר דערלאבערען פאליטישען איינפלוס און בענקלעך.

דערפאר שטימען אלע רעליגיעזע און נאציאנאלע יודען אויף ליסטע Nr. 1.

די פלענער פון דער אגודה

נעבעך די תורה און דת. די אגודה האט זי גענומען אין דער ארבעט אריין און רייסט פון איהר שטיקער אהן רחמנות. אויף א אגודה פארזאמלונג האט איינער פון די רעדנער, א ספעץ פאר חנוך עניינים (ער האט א אייגען חדר און וויל, אז עס זאל גוט פראספערירען) ווידער געהאט טענות צום ציוניסטישען חנוך, דערציילענדיג נישט געשטויגענע און נישט געפלויגענע בבא-מעשיות, מיט וועלכע עס איז אפילו נישט כדאי צו פאלעמיזירען. דער דאזיגער רעדנער האט אויך דערציילט גראבע שקרים פון דער ציוניסטישער ווירטשאפט אין קהל און דערביי געלויבט דעם דר. זילביגער מיט די N. N. פאזיציעס, ווי אויך דר קליין מיט זיין ווירטשאפט.

וועגען די נארישקייטען און שקרים לוינט זיך אפילו נישט צו פארלירען ווערטער. א יעדער ווייסט שוין גאנץ גוט וואס פאר א ווירטשאפט האבען געפירט די ציוניסטען און ווי אזוי עס האט אויסגעזעהען די ווירטשאפט פון דר. זילביגער און דר. קליין.

מיר ווילען נאר ווארענען די יודישע באפעלקערונג געגען דער געפאהר וואס דראהט די טארנער קהלה אויב די אגודה וועט דארט באקומען א איינפלוס. די אגודה צוזאמען מיט ר' יהושע עהרליך און יחזקאל פאסטראנג ווילען נעמליך צוריק ארייגפיהרען אין דער קהלה אריין דעם דר. קליין אלס ראש הקהל און משה רובין מאכען פאר טארנער רב.

געגען דעם מוז די גאנצע יודישע באפעלקערונג זיך ווערען מיט כל הכוחות. מיר טארען צו דעם שקאנדאל נישט צולאזען. קיין איין שטימע טאר דערפאר נישט פאלען אויף דער ליסטע פון דער אגודה, יחזקאל פאסטראנג און יהושע עהרליך.

אלע ווי איין מאן דארפען אינם טאג פון די וואהלען שטימען אויף דער ליסטע פון ציוניסטישען בלאק נר. 1

Wydawca i odpowiedzialny redaktor Chaim Friedman

Drukiem I. Engelberga w Tarnowie